

ELŐFIZETÉS

MEGJELENÉS:
Egy évre 24 lapszám.
Egy hónap 2 lapszám.

VIDÉKEK:
Egy évre 26 lapszám.
Egy hónap 2 k. 26 f.

HÍRDELÉSEK:
4 sorban heti az egy sorért, minden sorért 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, október 31.

Egy napi járásra Nistől és Kragujevációl állanak csapataink.

(Sikertelen az olaszok minden vérpazarlása.)

Budapest, október 30. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Czartorysktól nyugatra küzdő osztrák-magyar és német csapatok támadásait folytatva, az ellenségtől szívesen védett községek egész sorozatát ragadták el. Tizennyolc orosz tisztet, kilencszázhuszonkilenc főnyi legénységet fogtak el és két gépfegyvert zsákmányoltak, valamint lelőttek egy orosz repülőgépet. Északkeleten nincs egyéb ujság.

Olasz hadszíntér:

Az Isonzó arcvonalon, a tegnapi nap, a görzi hídfőtől északra levő szakaszon szembetűnően csendesebb lefolyás volt. Csak a tolmeini hídfő védőinek kellett még erősebb támadást visszautasítaniok. Görz előtt az ellenség tüzéségének tüzelése az esti órákig leghevesebben folyt. Az ellenségnek Monte-Sabotino és Permától nyugatra levő hadállásaink elleni támadásait visszautasítottuk. Elkeseredett közel harcok után a Podgora magaslaton is az összes árkok védők birtokában maradtak. Az olasz harmadik hadsereg eddig visszatartott részei is harcban állanak már a doberdói fensíkon. Ez azonban semmiben sem változtatja meg a helyzetet. Ahol ellenség támadásait nem hiúsította meg már tüzéségünk tüzelése, ott gyalogságunk szilárd védőfalán omlott össze. A Dolomit harcvonalon az ellenség tízszeres tulerővel elfoglalta a Col-di-Lanan levő előretolt állásunkat. A Tonale területen az ellenség támadásait véresen visszavertük.

Délkeleti hadszíntér:

Visegrád körüli terület megtisztítása sikeresen halad tovább. Kövess tábornok hadserege az ellenséget a Rudnik mindkét oldalán Gru-Milano-vác felé vetette vissza. Kumel fensíkon, egy napi járásra Kragujevációl északnyugatra az ellenség még legszívesebben áll ellen. Csapataink ott elkeseredett harcban állanak. Lapovotól délnyugatra német zászlóaljok a Strazevica magaslatot támadják. Az ellenség Szerbia északkeleti részéből mindenütt visszavonul. A bolgárok a Timok felől üldözik.

Knyazevációl délnyugatra a bolgárok behatoltak a Tresibaba-Platinán levő szerb állásokba. Hőter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elfoglaltunk erős orosz állásokat.

(Folytatjuk szerbiai előnyomulásunkat.)

Berlin, október 30. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Lényeges esemény nem volt.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadseregpartja.

Mitautól északkeletre erdők, a melyeket Plakamennél a Misze északi partjára toltunk előre, visszautasítottak két erős éjszakai támadást és egy további támadás elől visszavonultak a déli parton elfoglalt főállásba.

Lipót bajor herceg tábornagy hadseregpartja.

Nincs ujság.

Linsingen tábornok hadseregpartja.

Czartorysktól nyugatra elfoglaltuk az oroszok komarovi állását és magát Komarov helységét. Oroszok egy éjszakai ellentámadása sikertelen maradt. Kamienuchot, Hutta-Lisovskát és Biogorot rohammal elfoglaltuk. Tizennyolc tisztet és kilencszázhuszonkilenc főnyi legénységet elfogtunk, két géppuskát zsákmányoltunk. Kolkinál lelőttünk egy orosz harci repülőgépet.

Balkán hadszíntér:

Kövess és Gallwitz tábornok hadseregei ellenséges állásokat rohammal elfoglaltak. Több, mint egyezer szerbet elotgtak, két ágyút és egy géppuskát zsákmányoltak és tovább nyomultak előre. Bojadzett tábornok hadserege folytatja az ellenség üldözését. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A nagybankok „háborus tevékenysége“.

Arad, október 30

Ha majd egyszer fejezetről-fejezetre megírják a mi háborunk történetét: benne lesz-e az, hogy ezekben a világtörténelmi időkben, a nemzet sorsfordulóján miként viselkedtek a pénztőke legelső urai, a budapesti nagybankok és legnagyobb-bankok, szóval azok, akik az ország gazdasági életének irányítását a markukban tartják?

Vajon méltóak voltak-e szövetségeseink pénzügyi marsalljaihoz és vezérezredeseihez? A német nagytőke háborus tevékenysége során fel lesz jegyezve, hogy azok minden erejükkel támogatták a német nagyipart. Nemesak a municions és hadfelszerelési gyárakat támogatták, de lehetővé tették, hogy az amerikai behozatal hiányát semmiben se érezzék. A háboru még javában tartott, amikor a német nagybankok már dolgoztak azoknak a vállalatoknak előkészítésén, a melyekkel a béke nagyszerű konjunkturait ki lehet aknázni. Nemesak a német birodalom területén; a Deutsche Bankot a háboru nem akadályozta meg abban, hogy a magyar földgáz kihasználásának ügyét kezebe vegye. Intézményeket teremtettek a háborus értékesökkenések ellensúlyozására, az ingatlanok érdekeinek védelmére. A német nagybankok épp úgy nem nézték a maguk rideg üzleti érdekeit, a más, mint a hogy a katona is kívül helyezi a maga személyét, mikor az ország jövője érdekében a lövészárokból száll, vagy rohamra siet.

A magyar katona megtette a magáét és semmiben se maradt mögötte szövetséges bajtársának. De a magyar nagybankok?

Félévi mérlegeik díszeskönyveiben azt emelték ki, hogy „a kamathozadék csökkenését bőségesen ellensúlyozták áruosztályaink jövedelmei.“ A magyar nagybankok,

a pénztöke legelső a háborút arra használták föl, hogy az élelmiszerek felhalmozása, visszatartása és megdrágítása által csináljanak maguknak minél nagyobb hasznot. A nagybankok közül az egyik disznókat vett, a másik zsirt, a harmadik rizst, a negyedik a cukrot drágította, — esetleg egy-egy valamennyi nemes törekvést egyesített magában. Mindaz, amivel a mindennapos élet, a legkisebb emberek élelmiszere szükséglete megdrágult, a nagybankok spekulációját fizette meg. Tőlük indult ki a drágítás folyamata, s ebben nem ismertek irgalmat és határokat. Akármilyen volt a bank rendeltetése, mind erre vetette magát. A jelzálog-intézetek lovakat vettek és adtak el, a parcellázó bankok a szarvasmarhákat harácsolták össze, s verték föl a hus-árakat. Nem volt cikk, amelyre, ha nem is mind, egy részük rá ne csapott volna. A bank vette a diót, a vöröshagymát, a lekvárt, a petróleumot és egyebet. Sőt nemcsak az élelmicikkek mezőin szedtek kövér zsákmányt. Különböző „központokat” szerveztek, hogy az egyes dolgokat más ne vehesse meg, mint az ő központjaik s ők viszont annak és úgy adhassák el, ahogy akarják. Valaha azzal vádolták őket, hogy a pénznek korlátlan urai. A háboru alatt megmutatták, hogy nemcsak a pénz az övék, hanem a hus, a zsir, a cukor, a rizs és minden. A háboru alatt a magyar alattvaló lélegzetet se vehetett a nélkül, hogy azzal a nagybankok jövedelmeit ne gyarapítsa. Minden más mellékes volt előttük. Amikor például az idegen valuták egy része a mi pénzünk árfolyama fölé emelkedett, nem arra gondoltak, hogy ezt a megbillent viszonyt helyreüessék, hanem arra, hogy az idegen valutákon minél többet keressenek.

Keresni és rendjeleket kapni, — ez volt a magyar nagybankok háborus tevékenysége. Mert a nagy bankvezérek ez időben is kaptak kis- és nagykeresztet, ilyen meg amolyan rendeket. Sőt vitézségi érdemekre is igényt tartanak. Mert az a magyar baka, aki egymaga áll harcba egy egész kozák szotnya ellen, megközelelti-e bátorságban és vakmerőségben őket, akik egy egész ország

népével mernek farkasszemet nézni, amikor a liszteszsákokon, a rizsesbálakon és a zsiros-bödönökön ülnek és abból nem adnak ki semmit, vagy csak annyit, amennyit ezresekkel fizetnek meg nekik? Igen, vitézségi érdemet nekik, — ha már semmi erővel nem lehet a spekulációik ellen tenni!

Szabad fehér kenyeret sütni. Arad város tanácsa ma tartott ülésén hozzájárult a közlelmészési bizottság tegnapi hozott határozatához, amelyet az Aradi Közlöny mai számában már ismertettünk. A jövő héten tehát már lesz egészen fehér cipó is Aradon, mert megengedték a pékeknek, hogy a főzőlisztet fél kilós kenyerek sütésére felhasználják. Ennek a kenyérnek az ára métermázsánként 52 korona, kilónként 56 fillér. Minden üzletben est feltűnő módon fel kell tüntetni és

minden cipón egy cédulának kell lennie hasonló tartalommal. A piaci hatósági sátorban az árusítás továbbra is megmarad. A libahus eddig megállapított árát nem emelte a tanács, amint azt a közlelmészési bizottság kívánta, hanem megkeresi a polgármestert, hogy a főkapitánnyal együtt tegye újból megfontolás tárgyává az árakat. A tanács engedélyt adott a csendőrségnek, hogy a közlelmészési üzletekben a szükséges élelmicikket nagyobb mennyiségben vásárolja.

Adamowszka Lidia tragédiája.

(Orosz asszony a lövészárkokban. — Ráismert térje ellentelére.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 30

Egy aradi honvédtiszt aki most Kolozsváron teljesít szolgálatot, a következő romantikus történetet írja meg aradi rokonához küldött levelében:

— A háborúról mennyi mindent irnak össze és mégis mily keveset, amiben már valami új szerű lenne. Attól a pillanattól kezdve, amikor a katona belépett a lövészárkokba, melyen túl az ellenség áll, addig a pillanatig, amikor a felkelő nap sugárkévéjében, hajnali biborrá megtörve a véres ruhán, imádkozik a tolmeini hegygerincen levő feszület előtt a császárvadász, a győzelmesen visszavert roham után. Minden ismeres már, a háborus élmények többekévébbé azonosak, hiszen egyforma tervszerűség idézte elő őket, csupán az emberek mások, akik egymással szemben állanak s így a velük közvetlenül lejátszódó események, kinek, kinek más színjátékként rögzítődik meg emlékezetében. S erre a történeteken kívül nagy befolyással van az idegrendszer erőssége és a csapongó fantázia, mely oly dolgokat is megláttat, megtörtétté tesz az események túlélőjével, amely valójában meg nem történt, de amit képzelete az események pillanatnyi súlya alatt mégis megtörtéttnek látott.

Hallottam háborúból, véres harcokból sebesülten visszatért katonákat beszélni, komoly, tanult, meglelt emberek csoportjában. Áhítatos figyelemmel hallgatták, szinte lesték a sok rábeszélés után megoldódott nyelvű katona szavait s mikor belemelegedett a beszédbe, mikor elmondta a történetet úgy, amint ő végig élte, amint lelki szemei azt a jelenben látják s halkan feltörő sóhajával befejezte azt — sajnálták, mert megsebesült s amikor elment, nem állották azt mondani, hogy hazudott. Pedig a sebesült katona nem hazudott. Ő csak azt mondta el, ami a vele történt eseményekből képezelekként benne megmaradt, s amit fantáziája közvetlen az események megtörténte után vele megláttatott. A mi katonánk most még nem ér rá háborus történetet hazudni. Aki hazudik, az talélté már a világháborút. Ilyen katonánk pedig még nincsen.

Ezt mondta Adamowszka Lidia, orosz hadifogoly nő is, ki ellenünk harcolt fegyveresen elfogatásáig. Adamowszka Lidia. Sápadt, kékszemű, szőke orosz asszony, valahonnan a Volga mellől, közel oda, ahol a hatalmas folyam dübörögve zuhoz be a Kaspi-tóba. Itt élte urával, ki kőműves mester volt, a fiatal házasságot boldog napjait, mikor megjött a parancs, amely urát beszólította a fehér cár hadseregébe.

Egy darabig csak kibirta az egvedülletet, de a szív, ez az érző, fájtó húsdrab, nem hagyta sokáig nyugton. Elment férje után a háboruba Kerített magának egy kopottas cárizöld egyenruhát és ment ment mindaddig, míg

meg nem találta a 127-ik gyalogezredet. Abban szolgált az ura.

Ekkor még boldog világot éltek a muszkák, valahol Przemysl körül dörögtek ágyúik. Itt találkozott össze az urával s innen jött le vele a Kárpátok tövéig, küzdve, harcolva, mint a többi katona, csak hogy mellette lehessen. S mikor Gorlicénél áttörtük az orosz frontot, amikor az orosz gőzhenger elvesztette maga alól a biztosnak hitt talajt, a menekülő orosz seregekkel futottak ők is vissza hazafelé. S mint a sebzett farkas, amely menekülése közben még egyszer visszafordul, hogy szembe nézzen üldözőjével, úgy álltak szembe az üldözött orosz csapatok is a mieinkkel, hogy feltartóztassák azok félelmetes előnyomulását. S egy csillagsugáros éjszakán Lublin alatt találták magukat, ásták a lövészárkokat, hátha feltartóztathatják csapatainkat.

Felült itt is az elkecseregett küzdelem, Adamowszka Lidia most is a férje mellett harcolt. A sebesültek jalkiáltásai, a haldoklók nyöszörgése, a rettenetes fegyver és ágyudörgés, már egészen fásulttá tették, megszokta, fel sem vette az egészséget. Csak mikor felhangzott a magyar honvédek előre kiáltása, hurrázása, az remegtette meg egy kisé, mint a többi harcoló orosz katonát. Gépiesen lőtt az utolsó pillanatkig, aztán kiugrott fedezékéből urával együtt és rohant előre, szembe a halállal.

Ott volt férje mellett akkor is, mikor kiesett kezéből a fegyver, amikor keresztül ütötte mellét egy red rohant honvéd szuronyra. Csak a honvéd kipirult, gyermekes szőke arcát látta, amit el nem felejt soha s a puskatús csapását érezte, mely lesütötte őt is a földre, mielőtt védekezhetett volna ellene.

Segélyhelyünkön tért magához Adamowszka Lidia. Mellette szétszórtan magyar és orosz sebesült katonák hevertek s egynek sebkötésén átszivárgott a vér, a forró piros vér Adamowszka Lidia rá ösmert. Ez volt az, aki megölte az urát, aki földre sujtotta őt. Sápadt arcába egy pillanatra visszatért a vér, sártól szennyes, durva ujjával rámutatott a férje gyilkosára...

Mire a hangos sikoltásra köréje gyűltek a katonák, Adamowszka Lidia ajultan, mély lázálomban feküdt. És lázálomban mindíg beszélt, sokszor hangosan zokogott.

Egy oroszul tudó katonánk kihallgatta beszédét. Egy nőt emlegetett mindig, a gyilkost. Aki lobogó hajjal rohant urának, megölte azt és megölte őt is. Aki most itt fekszik valahol mellette, akinek kötésén őt folyt a vér s akit ő mégsem ölhet meg.

Mikor felgyógyult sebesüléséből Adamowszka Lidia elszállították a kenyérmezei fogolytáborba. De ott is elkülönítették a férfiaktól, mert hiszen nő. Szegény Adamowszka Lidia. Históriaját ismeri már mindenki a fogolytábor környékén. S amikor sötéteje alkalmával keresve nézi az ott örökös honvédek arcát, amikor szürke szemei révedezve tekintenek a távoliába be; az őrtálló honvédek halkan összeszúgnak. Szegény Adamowszka Lidia. Keresi az asszonyt. Férje gyilkosát.

Pedig ez a történet való. A kolozsvári 21-ik honvédegyalogezred egyik káplárja Sándor János volt. Ő rá mutatott ujjával Adamowszka Lidia. Csiki Gábor néptelkő honvéd, aki most megy vissza harmadszor a harcra, beszélt el ezt a történetet. Mint lábadozó a fogolytáborban teljesített szolgálatot. Ott hallotta ezt a históriát, aminőt különben egyszerű paraszt ember létére ki nem gondolhatott.

Nincs menekülés a szerb sereg részére.

— Csak Montenegró áll nyitva az ellenség számára. — El vagyunk készülve a hegyi háborúra. —

Távirati tudósítás.

Pétervár—Kopenhága—Budapest okt. 30.
Seregeink karjaiba futnak a szerbek.

Kopenhága. A „Politiken” katonai munkatársa írja: Hogy a központi hatalmak támadásának kezdetén háromszázezerre beosztott szerb hadsereg mennyi még a harcra képes ember, nem tudjuk megállapítani. Kétségtelen azonban, hogy ez idő szerint az ötszáz kilométernyi fronton még mindig egyedül kénytelen ellenállni a szerb hadsereg a nagy túlerőnek. Bizonyos, hogy a német és osztrák-magyar részeről legalább háromszázezer és bolgár részeről ugyanannyi számú katonaság áll velük szemben. A szerbiai hegyes harctéren a védelem sokkal könnyebb ugyan, mint az észak-franciaországi lapályos vidéken, de mégis lehetetlen, hogy a szerbek csak még rövid ideig is tarthassák magukat.

A bolgárok a keleti fronton az összes hegyesorsókba egyszerre intéztek támadást a szerbek ellen s az egész vonalon feltartóztatlan erővel nyomulnak előre. Már most megállapíthatjuk, hogy a bolgár seregek ugyanolyan erővel haladnak előre, mint az első balkáni háborúban Törökországgal szemben.

Meglátászik, hogy a bolgár hadvezetőség az utolsó két évet alaposan felhasználta a hadsereg újraszervezésére. Különösen ami a megérőltető manővereket illeti, nincs talán egész Európában katonaság, amely az ismerős és edzett parasztságból lett bolgár katonával felvehetné a versenyt. Nyilvánvaló, hogy a szerbek ellen való hadjárat egységes haditerv alapján történt.

Hogy a német és osztrák-magyar seregek északról még nem nyomultak mélyebben az ország belsejébe, valószínűleg azért történt, hogy a szerbeket mindaddig az ország északi részén tartásák, ameddig a bolgárok a déli részen azokat megverik s így a vert szerb hadakat az északon álló középponti seregek karjaiba kergetik.

A szerb hadsereg kettős tűz közé kerül s vagy a megsemmisítés, vagy az elfogatás veszélyének van kitéve. Ebből a keletkező csupán délnyugati irányban a Montenegró felé való menekülés lehetősége van most még meg.

Azonban a szövetséges hegyrendszer, mely ebben az irányban vezet, nagyobb haderők részére ilyen visszavonulást majdnem lehetetlenné tesz.

A szövetségesek eddig értékkel bíró segítséget Szerbiának nem nyújtottak. Nagyobb számú angol és francia csapatok Szerbia területére még nem léptek. Olaszország továbbra is némán szemléli az eseményeket, Oroszország pedig, amely bizonyára szívesen segítene szláv testvéreinek, egyelőre csak manifesztumok és proklamációk kibocsátására és a bolgárok megfenyítésére képes.

Megkezdődött a szerb visszavonulás Albániába és Montenegróba.

Düsseldorf. A Generalanzeiger szerint egy Reuter-távirat hely megnevezése nélkül azt jelenti, hogy egyes szerb hadseregrészek visszavonulása Albánia és Montenegróba már megkezdődött.

Előnyomulásunk Kragujeváó felé.

Szofia. Észak és északnyugat felől a szövetséges csapatok nagy erővel nyomulnak Kragujeváó felé, a mely Közép-Szerbia utolsó erőssége. Nyilvánvaló, hogy a várát elkeseredetten fogják védelemezni.

A várát az utóbbi időben igen meg erősítették, földrajzi helyzete azonban egyáltalában nem kedvező, mert észak

felől ezer méterig terjedő magaslatok veszik körül, a melyeknek birtokbavétele a vár ellen való támadást nagyon megkönnyíti.

Utolsó felvonása a szerb drámának.

Budapest. A sajtóhadiszállás jelenté: Előkelő katonai forrásból közlik a szerbiai hadiszintér jelenlegi helyzetéről:

A szerbek délnyugat felé vonulnak vissza, tehát Kragujeváó irányában. Kövess tábornok és Gailwitz tábornok, valamint a bolgárok seregei és egy, Boszniából előretörő osztrák-magyar hadseregcsoport koncentrikus irányban támadja a szerbeket, akik csak az albániai hegyvidék felé találhatnak utat a menekülésre. Ezt azonban aligha választhatják, mert a meredek és áthághatatlan hegyek között a tren nem láthatja el a csapatokat.

A szerbek számára elvágta az életet adó szaloniki vonalat, úgy, hogy amit nem tud az ország előállítani, azt nélkülözni kénytelen. Legfeljebb Albánián át lehet elképzelni bevitelt, de ez a közlekedési út nem vehető komolyan számba. A szerbek főképen szöges dróttal szennvednek nagy hiányt, amely tudvalevőleg a leghatásosabb védelmi eszköz és amely segédeszköz nélkül a mai pozíció háborút elképzelni lehetetlen.

Ezáltal kétségessé válik, vajon a szerbek a döntő csata előtt, amely nem sokáig késhetik, újabb állásokat vonhatnak-e Kragujeváó felé, vagy a Morava nyugati völgyében? Csapatunk természetesen egy esetleges hegyi háborúra is el vannak készülve.

Védjük a menekült szerbeket.

Bukarest. Romániában lévő szerb menekülteket, kiknek száma több ezer, értesítették, hogy osztrák-magyar, német és bolgár védelem alatt hazatérhetnek. Számos menekült már utban van hazafelé.

Görögország semlegességét megsérti Oroszország is.

Pétervár. A cenzura néhány nap óta megtiltotta a szerb vezérkari jelentések közzétételét. Szassanow külföldi hírlapíróknak kijelentette, hogy Oroszország nem éri magát Görögországgal szemben lekötetettnek és jogot igényel arra, hogy az entente Szerbiának még az ugynevezett görög semlegesség megsértésének árán is segítségére siessen.

Olaszország nem rakompenzála Görögországot.

Lugano. Az olasz kormány értesítette Angliát és Franciaországot, hogy semmi körülmények között sem hajlandó Görögországnak engedményeket tenni az albán, vagy a szigetkérdésben.

Nagy élénkség az aradi állatvásáron.

(Enyhültek az árak. — Jó minőségű lovak és szarvasmarhák.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, október 30.

Az őszi vásár tegnap kezdődött Aradon. Tegnap folyt le a sertés és szarvasmarha vásár, ma pedig a lóvásárlások bonyolódtak le. A két napos forgalom kedvező bizonyítéka annak, hogy az élőállatok ára örvendetes módon esökken, mert a gazdaközség egy része most akar tudni állatjain és a kínálat következtében lepadnak az árak.

A szarvasmarha és sertés árának esökkenése bizonyára kedvezően fogja befolyásolni a hus árát is, ha ugyan a vágók, vagy a kereskedők kapzsisága nem igyekszik ellensúlyozni az élőállat árának leszállását. A vágómarha iránt a gazdák és általában a magánosok nem igen érdeklődtek, hanem inkább a hadsereg számára történtek vásárlások. Kereskedők részéről azonban szintén élénk kereslet mutatkozott vágóállatok iránt. Rendkívül sok igazságtörő volt a vásáron s ezeket is a katonaság számára vásárolták meg. A szarvasmarha ára 2 korona és 2 korona 50 fillér között mozgott élő súlyban kilogrammonként.

A sertésekből nem volt olyan nagy felhajtás, mint remélték s ennek ellenére az árak nem mutattak emelkedést; a hizott sertés ára élő súlyban 4 korona és 4 korona 80 fillér között váltakozott. Az ugynevezett hussertés ára 3 korona 70 fillér és 4 korona között mozgott.

Borjút keveset lehetett látni, mindössze 18–20 darab került eladásra és azokat egyes ménszárosok vásárolták meg.

Nagy és örvendetes feltűnést keltett azonban, hogy lovakban váratlanul kitűnő volt a felhajtás és a vásár karaktere mindenkit kielégíthetett. Míg más őszi vásárok alkalmával leginkább a silányabb lovak kerültek eladásra, addig ma a felhajtott lovaknak legnagyobb része jó minőségű volt. Az áraknál itt is apadás volt észlelhető. A legnagyobb ár egy pár igazs 16ért 5200 korona volt. A mai lóvásáron csekély vételkedv mutatkozott, ami a nagyon kedvezően időnek tulajdonítható. A vevők között itt is a katonaságnak jutott a főszerep. Gyulára mintegy húsz lovat szállítottak el a hadsereg szükséglet-töredékének kielégítése céljából. Az eladásra került lovak jobbra parasztagazdaságokból kerültek ki; eladójuk állítása szerint ezek inkább a silányabb fajtákból valók, ami azt igazolja, hogy a magyar állomány igen erős, mert ezek a „silányabb” állatok is teljesen kielégítő kondícióban voltak. A hozzáértők állítása szerint ez a vásár is igazolja ama meggyőződést, hogy a magyar haszonállat-állomány még a világháború sem tudott nagyon érezhető módon ártani. Ha az időjárás jobb lett volna, úgy még jelentékenyebb állomány kerül az aradi őszi vásárra.

Minden ötven koronás kötvény jegyzése egy-egy csöpp, melyekből milliárdok lesznek a hadsereg számára. :- :- :- :-

Bratianu újjáalakítja kabinetjét.

— Filipescuék a királynál. — Angol zsoldban dolgoznak a román russzofilek — Orosz készülődések a román határon. —

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, október 30

A bukaresti „Minerva” a kabinetben történő változásokról a következőket írja:

Az a hír van elterjedve, hogy **Bratianu miniszterelnök azzal a gondolattal foglalkozik, hogy a miniszteriumban változásokat eszközöljön.** Ez a hiradás, amely inkább egy kívánságból, mint a tényekből keletkezett, úgy látszik meg fog valósulni. Ebből a célból Bratianu igen barátságos összeköttetésbe lépett T. Steliannal, akivel ma másodszor fog találkozni a miniszterelnök.

A kormányban bekövetkezendő változás közvetlenül a parlament megnyitása előtt fog megtörténni. Stelianon kívül még **Bratianu Vintila** is belépne a kabinetbe. Stelian és Bratianu között nincs semmi ellentét, mivel a közöttük fennállott véleménykülönbségek már régebbi idő óta megszűntek. **Ferechide** megmarad a képviselőház elnöki székében, ugyanis a képviselőházban a jövő ülésszakban valószínűleg heves vitatkozások lesznek. Minden valószínűség szerint **Antonescu** és **Radovici** miniszterek válnak ki a kabinetből. **Antonescu** a Nemzeti Bank kormányzója lesz, **Radovicinek** pedig egészségének helyreállítására kell gondolnia.

A király a kormányra és a parlamentre bizza Románia sorsát.

Bukarest. A vasárnapi véres föderációs botrány után a király másnap kihallgatáson fogadta **Filipescut** és **Take Jonescut**, akik a botrány napján hasztalan kértek sürgős audienciát. A „Journal des Balkans” az audienciáról ezt jelelti:

— **A király a két ellenzéki vezérnek, akik külön-külön jelentek meg nála, azonos választ adott. Kijelentette, hogy ő sohasem ellenezte a nemzeti ideálok megvalósítását és az összes románok egyesítését. Mint alkotmányos uralkodó azonban, az alkotmány keretei közt marad és a dolgokat a parlamentre és a kormányra bizza, akik az eseményekért a felelősséget viselik.**

Filipeson és Jonescu angol érdekekért dolgoznak.

Bukarest. A konzervatív Steagul diplomáciai forrásból megittett információk alapján írja a következőket:

— Az oroszok leverésére és az angolok, franciák kudarca a Dardanelláknál, Bulgáriát a négyesszövetség elleni fellépésre, Görögországot pedig semlegességre bírták. A négyesszövetségnek ezután nem maradt más reménye a Balkánon, mint Románia. **Romániának, angol számítás szerint, most az volna a szerepe, hogy az osztrák-magyar-német hadak útját Törökország felé el**

zárja, és megakadályozza Törökországnak fegyverrel és municióval való ellátását.

— Világos azonban, — írja a Steagul — **hogy a román hadsereg nem tudta volna az osztrák-magyar-német hadak egyesülését a bolgárokkal megakadályozni.** Ellenben, ha mégis akcióba lépne, nagyszámu ellenséges csapatot kötne le és ezáltal Szerbia helyzetét megkönnyítené és talán hosszabb időre megzavarná fellépésével a Belgrád-Nis-Szofia-konstantinápolyi vasutvonal akció képességét. Ez pedig azt jelenti, hogy Berlin és Konstantinápoly között még jó darab ideig zárva maradna az út.

Ezzel azonban Románia csak a négyesszövetségnek teljesítene szolgálatot és időt nyújtana Angliának arra, hogy Egyiptomban komoly védelmet organizáljon. Ez a szempont irányítja a romániai föderációs akciót is. Ez az akció azonban addig fog tartani, amíg az érintkezés Szerbián át Berlin és Szofia között létező. Ha addig a föderáció nem tudja megbuktatni a román kormányt, azontúl az már annál kevésbé sikerülhet neki.

A Duna — folytatja a Steagul — valamint a szárazföldi út rövidesen szabad lesz és ha meglesz az összeköttetés Konstantinápolyval, az angoloknak fel kell hagyniok romániai erőlködésükkel és azontúl nem fognak beszélni sem a föderációról, sem Görögországról, sem a szalonikii partraszállásról és a háboru egyensúlyzópontja át fog helyeződni a Szuzei csatornára és Egyiptomra. Ezen bizonyos tehát, hogy **Take Jonescu és Filipescu** akciója tisztára angol akció. És az ő akciójuk, miután ezek az urak még egy hónapnál ez előtt is kijelentették, hogy egy Németország és Ausztria-Magyarország elleni fellépésről beszélni sem lehet, összeköttetésben áll Egyiptom és a Szuzei-csatorna védelmével, de semmiesetre sem Románia érdekeivel, vagy akár csak a Szerbiáéval.

Készülődés az orosz román határon.

Bukarest, okt. 30. A konstantinápolyi „Osmanischer Lloyd” írja a következőket:

— **Merzbizható forrásból eredő hír szerint Románia rövid időn belül visszavonja csapatait a bolgár határról és azokat az orosz határra küldi.**

Bukarest. A bukaresti lapoknak jelentik **Gaiacrol:** Besszarabiából érkező utasok elbeszélése szerint az Ismail környékbei fensikon tekintélyes számu orosz gyalogság és lovasság van összpontosítva. **Reni környéken egészen a Pruthig majdnem két hadtest van elhelyezve.** Ma este nehéz tüzer és is érkezett **Renibe.** Ugyancsak a bukaresti lapoknak jelentik **Jassyból:** Kistenevből jelentik, hogy **Reni tere ma 15 katonavonattal indult el gyalogsággal,**

amelyet megfelelő nehéztüzérség követett.

A felszabaduló szerb Duna.

Bukarest. A román lapoknak jelentik **Macinból:** Az osztrák és magyar hajózási társaságok elrendelték, hogy a gőzhajókat helyezték készenlétbe a terménnyel megrakott uszályhajóknak a macini csatornából a Duna felső vidékére való elszállítására. Ezeknek az uszályhajóknak a legnagyobb része, mintegy ötven darab, tavalyi termésű tengerivel van megrakva. Abból a körülményből, hogy ilyen nagy mennyiségű terményszállíthatnak veszély nélkül Ausztria-Magyarországba, arra lehet következtetni, hogy a német és osztrák-magyar csapatok a Duna szerbiai partját teljesen a birtokukba veszik.

Valószínű, hogy a személyszállító gőzhajók is megkezdik a szállítást Ausztria-Magyarországba.

Románia és Bulgária viszonya.

Bukarest, okt. 30. Az oroszbarát **Gesoff** lapja, a bolgár „Duma” többek között az alábbiakat írja:

— **Bulgária hadserege nem rohant bele valamelyes kalandba. A diadalmakban gazdag szövetséges központi hatalmak mellett harcol, ami becsületére válik. Románia és Görögország részéről megnyugtató ígéretet kaptunk és támaszkodva a mi hatalmas szövetségeseinkre és Görögország barátságára, ebben a helyzetben leszünk, hogy feladatunknak méltóan megfeleljünk.** Bulgáriának az volt a kívánsága, hogy véráldozat nélkül jusson Makedóniához, tehát nem Bulgária a bűnös, ha háborura került a dolog. **Németország és Ausztria-Magyarország jelenleg — jóban vagy rosszban — a mi szövetségeseink. Minden lehetséges segínyt megadnak és ezért kívánunk nekik minden jókat és sikert.**

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Befejezett tény a bolgár-görög megegyezés.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti Bukarestből: Az itteni orosz körök kijelentették, hogy Oroszország Varna bombázásával nem szándékozott partraszállást előkészíteni, hanem csak az ellenségeskedést akarta megkezdeni. **Az itteni sajtó a bolgár-görög megegyezést befejezett ténynek tekinti.**

Vas-kercsztek bolgár hurogegeknek.

Szofia. Vilmos császár **Boris** trónörökösnek, **Cyryl** nagyhercegnek, **Radoszlavow** miniszterelnöknek és **Jekow** generálisznak a vaskeresztet adományozta.

El sem mozdultak az angolok Szalonikiból.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitungnak jelentik **Konstantinápolyból:** Szalonikiból jelentik, hogy tegnapig az entente 78.000 embert szállított partra. Ebből ötvenezer ember francia. **Mig a franciák harmincezer embert Gevghelinet koncentráltak és tizezer Otrunica tetejéig tartak előre, az angolok csak kisebb csapatokat küldtek előre, a többi angol csapat a szalonikii pályaudvar mellett egy nagy táborban foglalt el.** Angol pionírek a Szaloniki-Gevgheli vasutvonal mentén saját távirati vezetéket állítottak fel, hogy görög táviratot független távirati összeköttetést létesítsenek.

Husz millió koronát jegyeztek Aradon a harmadik hadikölcsönre.

Az Aradi közlöny tudósítójától.

Arad, október 30.

Ma járt le a harmadik hadikölcsön-jegyzés első terminusa; ezután még három hét a jegyzések ideje, de ezek a jegyzések százkoronánként harminc fillérrel drágább árfolyamuk lesznek. A mostanáig történt jegyzések adatai is fényesen dokumentálják Arad város polgárának hazafias áldozatkészségét és az aradi pénzintézetek tökéletes, szilárd voltát, továbbá a betevőknek az intézetekkel szemben tanúsított rendíthetlen bizalmát. A jegyzések végső összege ma még precíz pontossággal nem állapítható meg, mert egyes intézetek a nagy adathalmazból még nem állíthatták össze a teljes summát, azonban a már rendelkezésünkre bocsátott adatok is igazolják, hogy a harmadik hadikölcsönre Aradon jóval nagyobb összeg gyűlt egybe, mint az előbbi jegyzések alkalmával. Jogos azonban a remény, hogy a hátralevő három hét alatt a nemzet oltárára szánt összeg még jelentékeny mérvben fog Aradon szaporodni. Bátoran állíthatjuk, hogy Arad polgárai megtették kötelességüket és követendő példát állítottak a többi városok elé. A jegyzések összege az osztrák-magyar bank fiókjánál történő jegyzések beletudásával huszmillió koronát haladta meg eddig.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál

ma feltűnően nagy összegekben eszközöltettek a jegyzések és az ezen intézet által kifejtett orrvédetlen tevékenység folytán a mai napon túlhaladták az

5.506.100 koronát.

Az első hadikölcsönnél jegyeztek

4.718.000 koronát,

a II. hadikölcsönnél jegyeztek

3.303.200 koronát.

Az intézetnél ma a következő jegyzések történtek:

Biró Albert 250.000 korona, Wohler József 100.000 korona, Ujvári Takarékpénztár 100.000 korona, Purgly Emil 100.000 korona, Sebes Ilona 100.000 korona, Schwarz Vilmos 100.000 korona, Kall Lipót dr. 55.000 korona, Telkes Vilmos 40.000 korona, özv. Guttmann Lászlóné 30.000 korona, Vörös Henrik 30.000 korona, özv. Hemmen Mátyásné 30.000 korona, Netter Márton és Antónia 30.000 korona, Aradvármege közönsége 34.500 korona, Klein Adolf 25.000 korona, Pukay Aladár dr. 25.000 korona, Sebestyén Menyhért 20.000 korona, Weisz Mór 20.000 korona, Frankl és neje 20.000 korona, Stern Nelli 20.000 korona, özv. Lux Károlyné további 20.000 korona, Teichert János 20.000 korona, Hemmen Mátyásné további 20.000 korona, Wertheimer Róza 18.000 korona, Wiegand Klára 15.000 korona, Blayer Sándor 14.000 korona, Stern Cecel 12.000 korona, Klepp Miklós 10.000 korona, ifj. Müller József 10.000 korona, Bäcker Antal 10.000 korona, Németh Gáspár 10.000 korona, Zöllner Sebestyén 10.000 korona, Kosminszky Károly 10.000 korona, Hess Veronika 10.000 korona, özv. Fixmey Jánosné 10.000 korona, Petula Jakab és Magdolna 10.000 korona, Ballai Dezső 15.000 korona, Zoltán Erzsébet 9000 korona, Kereskedelmi és Népbank Lippa 8000 korona, Zoltán Szidi 7500 korona, Miseslap 7000 korona, Hild Kornél 6000 korona, Königsstorfer Gusztáv 6000 korona, Klepp Leonka 5000 korona, Lippa nagyközönség 5000 korona, Konecsk Mária 5000 korona, Hibel Agoston 5000 korona, Rafael Ignác 5000 korona, Ma-

resch Gyula 5000 korona, Kepp János 5000 korona, Lux Alfréd 5000 korona, Morschl Ferenc 5000 korona, Spitzer Henrik 5000 korona, Pollák Lipót 4000 korona, Rey Lőrinc 4000 korona, Kraszil Mátyás 4000 korona, Steiner Béla 4000 korona, Pakolicz János 3000 korona, ifj. Pakolicz János 3000 korona, Zoltán István 3000 korona, Boldur Simeon 3000 korona, Zimmermann Adám 3000 korona, özv. Gombos Gusztávné 3000 korona, Gramling Alajosné 2500 korona, Treitter Nándor 2500 korona, Hubert András 2000 korona, Appel József 2000 korona, Büchler Mór 2000 korona, Zeisler Vilmosné 2000 korona, Lewald Teréz 2000 korona, Eisele György 2000 korona, Fehér Ilona 2000 korona, Friedrich Simon 2000 korona, Lichter Jakab 1500 korona, özv. Binder Regina 1500 korona, Eisele András és Anna 1500 korona, Englert Paula 1500 korona, Englert Vince 1500 korona, Hommen András 1200 korona, ifj. Lindner József 1200 korona, Sutter Jánosné 1000 korona, Hopp György 1000 korona, Pozsonyi Sándor 1000 korona, Lukács Emil 1000 korona, Barnai Ferenc 1000 korona, Eisele András 1000 korona, Eisele József 1000 korona, Galm Antal 1000 korona, Hesz Antal 1000 korona, Hesz József és neje 1000 korona, Geck Jakab és neje 1000 korona, Klug Boldizsár 1000 korona, Schragner János 1000 korona, Schragner János 1000 korona, Zauner Miklós 1000 korona, Zimmer József 1000 korona, Zimmer József 1000 korona, Polgári takarékpénztár rtg. Temesvár 50.000 korona, Goldschmidt Jakab további 10.000 korona, Meister János 7000 korona, Salamon Samu 5000 korona, Vass Tamásné 5000 korona, Brück Károly 3000 korona, Bumbach Ella 3000 korona, Temesvári ref. egyház 1500 korona, Juhász Gyula 1050 korona, Piway Aladár 1000 korona, Makkai Béla és Irma 1000 korona, Dorner Mihály 800 korona, Bormann Miklós 800 korona, Dixner Henrik 500 korona, Grósz József 100.000 korona, Eleki első takarékpénztár 120.000 korona, Aradban tételben 70.600 korona, összesen 1.909.150 korona.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál

a mai jegyzésekkel az aláírt összeg elérte az öt milliót. Valóban minden várakozást felülmúló erővel nyilatkozott meg a közönség lelkesedése a kölcsön iránt, mert hiszen még teljes három hét van hátra a kölcsön aláírására és az első turnusban történt jegyzések az intézetnél felülmúlják úgy az első, mint a második hadikölcsön eredményét. Amíg ugyanis most az intézetnél

5.082.650 korona

jegyzés történt, addig az első hadikölcsönre

4.460.550 koronát,

a másodikra

4.426.300 koronát

jegyeztek.

A mai jegyzés megközelíti az 1.100.000 koronát és ebben a következő tételek szerepelnek:

Békéscsaba Városi Takarékpénztár 100.000 korona, Wittmann Mariska 40.000 korona, Aradvármege közönsége 50.000 korona, Aradvidéki Takarékpénztár és Székvárosi mint szövetkezet 20.000 korona, Eleki keresztény Hitelszövetkezet 11.000 korona, Aradvármege ármentesítő és kulfizszabályozó társulat nyug-

dijalapja 40.000 korona, Pless Lipót Turkeve 25.000 korona, Gerő Mór dr. 20.000 korona, Dániel Kamilla 10.000 korona, Werner Miksa dr. 10.000 korona, Striffler Miksa 10.000 korona, Striffler György 10.000 korona, Nikolits Sándor 10.000 korona, Pisk Ernő 25.000 korona, Bing János 20.000 korona, Löbl Gyula 10.000 korona, Ulmann Lipót 10.000 korona, Aradi Református Egyház 1600 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál

a mai napon 1.190.000 korona folyt be a hadijegyzésekből. Nagyobb összegeket jegyeztek: Biró Lajos Gyöngyöskalász 80.000 korona, Striffler György Elek 10.000 korona, Striffler Miksa 10.000 korona, Szécsi Imre református lelkész 4000 korona s ezenkívül maga a takarékpénztár 500.000 koronát jegyzett. A jegyzések eddigi összege

3.050.000 korona,

az első hadikölcsön jegyzéseinek eredménye

3.132.300 korona,

a másodiké

2.606.450 korona.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál

a mai napon több mint 800.000 koronát jegyeztek. Az intézet saját jegyzése 600.000 korona és ezzel a három hadikölcsönben összesen 1 millió koronával vett részt. A többi nagyobb jegyzések: Löbl Gyula 90.000 korona, Löbl Gyuláné 10.000 korona, Schwarz Jenőné 10.000 korona, Mellinger József 10.000 korona, Reiniger Samuné 30.000 korona, Klein Ignác 10.000 korona, Körösbölkényi kórházzal 10.000 korona, Hoffman Antal 5000 korona, Reinhart Gyula 5000 korona, Török Aladár 3200 korona, Singer Izrael 5000 korona, ifj. Szendrey Mihály 2000 korona. Az eddigi összes jegyzések összege:

5.510.000 korona.

Az első hadikölcsön eredménye

1.306.000 korona

volt, míg a másodiké

1.350.000 korona.

Az Aradi Ipar és Népbanknál

ma a következő nagyobb jegyzések folytak be: Özevgy Vár Józsefné 50.000 korona, Aradvármege törvényhatósága 30.000 korona, a soborsini Vöröskereszt egyesület 25.000 korona, Gaál Jenő dr. és neje 10.000 korona, Özevgy Vár Józsefné 10.000 korona, Fischer Eliz 10.000 korona, Székely Mariska 6.000 korona, Balogh Dezső Soborsin 6.000 korona, Kebely Ignác 5.000 korona, a Világosi Takarékpénztár 5.000 korona, Sebestyén János Galsa 2.000 korona, a Marosborsai Takarékpénztár 4.600 korona, a Soborsini Takarékpénztár 38.700 korona, Nábrácky Gyuláné Körösbánva 2.000 korona, Özevgy Haiek Antalné 2.000 korona, Kaufman Terka Györök 2.000 korona, Klement János és neje Világos 1.600 korona, Polo József 1.500 korona, Grimm Károly 1000 korona, Deák Zsigmond dr. Elek 1.100 korona, Nyáry Margit 1.000 korona, Özevgy Vár Mátyásné 1.000 korona, kisebb jegyzések összege 11.300 korona. Az eddigi jegyzések összege

1.472.000 korona.

Az első hadikölcsön jegyzéseinek eredménye

1.136.150 korona

volt, a másodiké pedig

784.550 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál

a mai jegyzések összege 56.300 korona. Ebből nagyobb összegeket jegyeztek: Laubner József 2.000 korona, Báncsin Rudolfné 4.000 korona, K. L. 10.000 korona, az Aradi Állami Gyer-

mekmenhely 2.000 korona, Pál Miklós tanfőnök 5.000 korona, Rácznyi Béla 1.000 korona, ifjú Málnér Henrik kereskedelmi iskolai tanuló 200 korona, Svimmer János kereskedelmi iskolai tanuló 200 korona. Az eddigi jegyzések eredménye

817.650 korona.

Az első hadikölesön jegyzéseinek eredménye

326.450 korona,

míg a másodiké

384.300 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál

ma a következő jegyzések történtek: az intézet saját jegyzése 30.000 korona, Brandisz Henrik 5000 korona, Kosmicszky Károly 4000 korona, Holzeisen József Pécska újabb jegyzés 3000 korona, Ruska Eiza 3000 korona, Erber és Fleischmann 2000 korona, Rosenthal Simuel 1000 korona, Rosenthal Sárualné 500 korona, Rosenthal Imre 250 korona, Rosenthal Ilona 250 korona, Goldmann Sándor 1000 korona, Aradi Kereskedelmi Testület 2000 korona, Somogyi Gyula dr. 1500 korona. Női felsőkereskedelmi iskola növendékei 5500 korona, Keller Miklós felsőkereskedelmi iskolai tanuló 1050 korona, Kornis Odónné 1000 korona, Kehrér Károly 1000 korona, Kutányi Sándor hadnagy 1000 korona, Messzer Károly dr. 500 korona, Spitéler Olga 500 korona, Spitéler Ilonka 500 korona. A jegyzések végösszege 330.000 korona.

Az első hadikölesénnél a jegyzések összege mintegy 180.000 korona.

A másodiknál 282.000 korona volt.

A Kereskedelmi Banknál

a harmadik hadikölesön

302.100 korona,

az első hadikölesön

210.600 korona,

a második hadikölesön

378.400 korona.

Mai jegyzés 73.400 korona. Nevezetesebbek: Langyel Tivadar 5000 korona, Weiss Etel 9000 korona, Eisenbeil József 1000 korona, Kempf Tamás és testvérei 1.100 korona, Engelhardt József 1000 korona, Csánádmegyei egyházmegyei alapítványi pénztár 9.500 korona, Berzsény Magduska, Annuska és Lacika 900 korona.

Az Aradi Kereskedők Takaréka és Hitelszövetkezeténél

a jegyzések ma óriási arányt öltöttek. A nagyobb csoportos jegyzések: Ferenctéri polg. fiúiskola tanári kara és növendékei 25.000 korona, Kőrösbölkényi áll. elemi isk. 23.000 korona, pankotai áll. elemi isk. 20.000 korona, Lippa községből magánosok jegyzése 23.000 korona. A Weitzer waggonyár munkásai újabb 10.000 korona, Aradhegyaljai Motoros Vasut tisztviselői 9000 korona, viláosi állami elemi iskola 8000 korona, aradi női kereskedelmi szaktanfolyam tanítványai 6000 korona, szentpétertéri állami elemi iskola 4000 korona, gyoroki belterületi állami elemi iskola 5400 korona, Csutora-utcai elemi iskola 2000 korona. A jegyzések összege meghaladja a 650.000 koronát és ez több, mint kétezer tételben oszlik meg.

A Viktoria Takarékpénztárnál

a mai napon a következő nagyobb jegyzések történtek: A Viktoria Takarékpénztár 300.000 korona, (a két előbbi hadikölesénnél 200.000 koronát jegyzett), Papp I. János görög keleti rónán püspök 20.000 korona (a két előző hadikölesénnél 50.000 koronát jegyzett), Raicu Sebő 5.000 korona (a két előző hadikölesénnél 5.000 koronát jegyzett), ezenkívül különböző jegyzésekből 233.300 korona folyt be. A jegyzések végösszege

773.700 korona.

Az első hadikölesön jegyzéseinek eredménye

871.900 korona,

a másodiké pedig

750.000 korona volt.

Az Aradi Közgazdasági Banknál

nagyobb összegeket ma a következők jegyzettek: Simonty Aladár 5.000 korona, Bing János 5.000 korona, Schaeffer Testvérek 4.000 korona, Prohonz József 8.000 korona, Klossz József Gyorok 1.000 korona. Az eddigi jegyzések végösszege

452.200 korona.

Az első hadikölesön jegyzéseinek eredménye

259.700 korona,

míg a másodiknál

192.800 korona volt.

Goldschmidt Sándor bankházába a harmadik hadikölesőre jegyzettek: Robitsak Lajos Arad 10.000 korona, dr. Mayer Odónné Gyulafehérvár 20.000 korona, Mayerhofer Lajos Nagyváratos 10.000 korona, bersei Jónás Adolf Gyulafehérvár 100.000 korona, Gold-

schmidt Sándor Arad 20.000 korona, Tenner Lászlóné Arad 1000 korona, K. M. Arad 5000 korona, Arnstein Gusztáv Arad 2000 korona, Korosi Jakab Arad 2000 korona, Hajnal Maróit Arad 1000 korona, özv. Klein Ignátné Arad 1000 korona, Barta Antal 150 korona, Rohács András Magyarpécska 2000 korona, Martinszky János Magyarpécska 2000 korona, Rohács András Magyarpécska 1000 korona, Nagy Mátyás Magyarpécska 200 korona, Mezei Demeter Magyarpécska 1000 korona, Puta Avram Magyarpécska 1000 korona, Zámboi István Magyarpécska 1100 korona, Kocsik József Magyarpécska 3000 korona, Tóth Indit Hevesi Magyarpécska 6000 korona, Borsos András Magyarpécska 5000 korona, Katona Mihály Magyarpécska 2000 korona, Ponta Páve! Magyarpécska 1600 korona, Momák Fldriánné Magyarpécska 3000 korona, Pécskai járási gazdasági takarékpénztár r. t. Magyarpécska 50.000 korona.

„Halhatatlanok kormánya.”

— Nem lesz hosszú életű a francia kabinet. — Elvesztették a franciák összes hódításaikat a Champagneban. —

— Távirati tudósítás. —

Bécs—Berlin, október 30.

Három akadémikus a kormányban.

Poincaré Briand-t megbízta a kormányalakítással. Kikapcsolták az új kabinetből Millerand hadügyminiszteren kívül annak intím barátait: Augagneur tengerészeti minisztert és Thomsont, a kereskedelemügyi minisztert.

Sarraut radikális szocialista, aki nártjának Vivianival való konfliktusa alatt ingadozó materialistát tanusított, a közoktatásügyi tárcát Painlevé-nek engedi át.

Angliának őhaia teljesül Sulleni tábornoknak hadügyminiszterre és Lagaze admirálisnak tengerészeti miniszterre történt kinevezésével. E változtatásokat az angol király kérte Kitchener tanácsára.

A minisztertanács alelnöke Freycinet szenátor lesz minden további szolgálati kötelezettség nélkül, míg szenátusbeli kollégája és karta Méline, a földmivélségi tárcát veszi át.

Feltűnést kelt, hogy Denis-Cochin konzervatív képviselő mint tárcanélküli miniszter belép a kabinetbe. Denis-Cochinnek a keleti ügyekben való jártasságát sokat vár Briand, aki e kérdésekre eddig kevés figyelmet szentelt.

Jules Cambon főtitkári címet kap és a külügyekben fogja támogatni Briand miniszterelnököt. Szükség esetén Cambon külföldi utazásra is továllalkozni. Az „Országok tanács“-át Bourgeois és Cambon jól hangzó nevei egészítik ki.

Clemenceau a Briand-kabinelet gunyosan „a halhatatlanok kormánya“-nak nevezi, mert az akadémikus Poincarénak három akadémiai kollégája van benne: Ribot, Freycinet és Cochin.

Elnémított ellenzék.

Bécs. Briand magatartása már hetek óta kétségtelenné tette, hogy Vivianit ő akarja felváltani. Ezt a célját most elérte, vezére lett egy kibővített miniszteriumnak, amelyben egy csomó nagy név is szerepel. Viviani a háború miniszterelnöke volt: Oroszország érdekeit szolgálta attól, amikor annak idején kiadatta az osztrák-magyar nagykövet utlevelét, egész addig, amíg a balkán-kalandba belebukott. A szent egység nem tartott soká: magában a kabinetben merültek fel olyan ellentétek, amelyek Daleassé kiválására vezettek. Románia és Görögország tartózkodó viselkedése egyrészt, Bulgária aktív fellépése másrészt, az entente diplomácia teljes bukását jelentette, aminek egyik reflextünete a francia kormány lemondása.

Az új kormány jóformán az összes pártokat reprezentálja, az összes régi miniszterelnökök tárcával vagy tárca nélkül képviselve vannak benne, kivéve Clemenceaut, aki rideg ellenzéki maradt, Caillauxot, akiben a háborúpárt nem bizik, Sarriant, aki már ország és Barthout, akit Poincaré későbbi nagy felad-

tokra tartogat. Együtt vannak a kabinetben Combes, aki az egyházpolitikai törvényeket megteremtette, azután a klerikális monarchisták, Cochin, ugyesintén Bourgeois, aki mindkettőnek ellensége.

Kétségtelen, hogy a szent egység tulajdonképpeni jelentősége és célja az, hogy a haza szent nevében az ellenzék elnémitse. Ez az egység nem természetes és nem egészséges, miután nem parlamenti krízisről van szó Franciaországban, hanem az ország válságos helyzetéről, a mely az entente erkölcselen kötelékében pusztulásnak van kitéve. A francia nép jól tudja, hogy Angliában is próbálkoztak hasonló kísérlettel és ott is hiábavaló volt a nagy miniszterium összekalapálása. Az új kormány nem lehet hosszúéletű és bukása még nagyobb jelentőségű lesz, mint azé a kormányé, amelyet megbuktatott.

Franciaországban nem kell katonahadügyminiszter.

Páris. A Petit Parisien írja: A kamarai csoportok foglalkoztak a kormány változás által teremtett helyzettel. A szocialisták küldöttsége felkérte Briandt, hogy kabinetét ne csupán hivatásos politikusokból állítsa össze. A balpárti republikánusok csoportja kérte Briandtot, hogy a hadügyminiszterium élére polgár embert, ne pedig katonát állítson.

Az új kormány megalakulása.

Páris. Az igazságügyminiszteriumban tartott tanácskozás után Briand Poincaré elnökhöz ment, hogy értesítse a kormány megalakításáról. Az új miniszterek megjelennek holnap az elnök előtt és azután megtartják az első miniszteri értekezletet és megszövegszik a kormány nyilatkozatát, amelyet a parlament elé terjesztenek. Valószínű, hogy az első minisztertanács szabályozni fogja az államtitkárságok kérdését is. Feltehető, hogy a municós, egészségügyi, légelhajózási és hadbiztonsági államtitkárságok megmaradnak eddigi vezetőik alatt. A tengerészeti államtitkárságot Nail képviselő veszi át. Cambon volt berlini nagykövetet a külügyminiszterium főtitkárává nevezték ki.

Millerand utolsó intézkedései.

Krisztília. Párisból táviratozzák az Altenpostennak: Millerand hadügyminiszternek utolsó ténykedése az volt, hogy a képviselőház elnökétől az 1917-iki évfolyam behívásának napirendre tűzését kérte a képviselőház legközelebbi ülésére.

Visszahódították a németek összes állásaikat.

Zürich. A Deutsche Tageszeitung jeleenti a frontról: A németek a Champagne-ban összes állásaikat visszahódították és a régi helyzetet helyreállították.

A harminchármasok legvitézebb katonája.

(A háziezred első tiszthelyettese. — Négy érdemrend a vitézségért. — A gombowai csata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30

A világháború véres komolysága egy eszmő legendának vetett véget, száműzte a romantikát. Csodás hőstetteket nem vihetnek véghez az egyesek, két karddal kezükben nem verekedhetnek, szinte csak számmá degradálódtak, számmá, amelyekből — egyszerű matematikai művelet — itt és itt, ennyire és ennyire van szükség, s az egyéni bátorság, vakmerőség a számbeli értékét nem fokozhatja fel. Nincsenek már romantikus karrierek sem: nem kezdheti valaki, mint „kis káplár“, hogy aztán seregek élén lovagoljon, messzi tünnek az idők, mikor Simonyi közbuzárból Simonyi őbester lehetett. Ha valamivel gyorsabban is, de csak ranglista szerint megy az előléptetés, amely ha soron kívül történik, már kitüntetés-számba megy s kétszer soron kívül még talál senki sem lépett.

• És mégis... Ha az ember a hadsereg aranykönyvét forgatja, ha az újságok háborús riportjait olvasgatja, mintha gyorsabban dobogna a szíve... Az „Aranykönyv“ számtalan lapján végig, röviden, száraz szavakkal összefoglalt történetek, amelyeknek egyforma, sablónos vizsgálódása „kis esüst vitézségi“, vagy „nagy arany“... De ezekből az egyforma történetekből sbrapnellek zugása, gránát bömbölése hallzik ki, merész lendület, nagyszerű, halálos elszántság, hallatlan önfeláldozás, magyar virtus, becsület. S kialakul ezekből az egyforma lapokból a háború számtalan, színes legendája, ragyogó romantikája...

Egy vitéz harminchármasról akarunk írni, egy vitéz harminchármasról, aki bevonult mint cugszfűrer s visszatért a harctérről, mint tiszthelyettes, négy kitüntetéssel dekorálva. Közbuzárokból nem lesznek ma már „Simonyi őbester“, de a Simonyi őbester vitézsége segítette és segítheti csak a cugszfűrert egykét hét alatt az őrmesteri ranghoz, aztán törzsőrmesterré s végül tiszthelyettesé, akinek kis és nagy ezüst, az arany vitézségi érem s a hadidíszítményes koronás arany érdemkereszt díszíti a mellét.

Nagy Miklósnak hívják a legvitézebb harminchármas altisztet. Gazdatiszt volt Zichy Andor gróf perjámosi birtokán s amikor augusztusban bevonult, feleségét s két gyönyörű kis fiát hagyta otthon. Hat és fél hónapig küzdött egyfolytában az északi harctéren s kis ezüst vitézségi érem díszítette már, mikor Uzsoknál megsebesült.

— A komarnói csata után kaptam a vitézségi érmét — beszéli el nekünk Nagy Miklós. — Mint szakaszvezető rukkoltam be, alighogy a harctérre kerültem, őrmesterré léptettek elő. Komarnónál minden oldalról özönlött felénk az ellenség, engem küldtek harminc emberemmel előre s négy óra hosszáig tartottuk fel az orosz, úgy, hogy az ezred fejlelődhetett. A harminc emberemből alig maradt egy maroknyi, de a kívánt eredményt elértük s a visszavonulás fedezve volt.

— Komarno után törzsőrmesterré léptettek elő s végig küzdöttem az aradi háziezred összes nehéz harcát. Januárban a Kárpátokban küzdöttünk, Uzsoknál. Napokon keresztül csak háromszáz lépés választott el bennünket az oroszoktól s folyt a kemény hidegben a nébés pozícióharc. Január utolsó napjaiban

Jaquemot kapitány ur felezőlitotta a századot, ki vállalkozik önként arra, hogy néhány emberrel megközelítse az oroszok állását, s kikémlelje azt. Többek között én is jelentkeztem s a százados ur engem bizott meg. Hasonosulva óvatosan indultunk meg az oroszok felé s egész közelükbe férkőztünk. Annyira közel voltunk hozzájuk, hogy mikor aztán észrevettek s tüzelni kezdtek ránk, visszavonulni már késő volt. Ekkor merész tervre határoztam el magam. Hirtelen elkezdtem hangozni, kiabálva kommandírozni: „Első, második, harmadik század rajvonul, negyedik század tartalék.“ Tizenkét emberemmel őrrült gyors tüzelést indítottunk meg, két-három perc múlva pedig a trombitás, aki velem volt, elkezdett sturmot fújni. Tíz perc múlva a teljes orosz zászlóalj, amely előttünk feküdt, megfutamodott, otthagya állásait s mi az oroszok négy sebesültjét összeszedve, sértetlenül tértünk vissza. Ekkor kaptam a nagy ezüst vitézségi érmét.

— Február első napjaiban felsőlábszármon megsebesültem s hazaszállítottak. Gyógyuláson hosszabb időt vettem igénybe s július huszonkettődikén indultam el újra a marssal az északi harctérre. Augusztus huszonhetedikén, a zlotá-lipai áttörésnél kerülünk először újra tűzbe. Kemény nap volt, a legkeményebb, amelyre emlékszem. Mellettünk a hetvenhatosok, a huszonnyolcos vadászok és a huszonhármas vadászok feküdtek. Az oroszok nagy erővel ellentámadásba mentek át s jobbszárnyukkal meg akartak bennünket kerülni. A legkritikusabb pillanatban századparancsnokom, Seidl főhadnagy azt a parancsot adta, hogy embereimmel buzdódiak balra. Előget tettem a parancsnak, aztán sturma vezényeltem. Leirhatatlan dühvel és erővel mentünk neki az oroszoknak s negyed óra múlva már visszazoritottuk őket, pedig keményen védekeztek. Még a sebesültek is viaskodtak s magam löttém le egy orosz főhadnagyot, aki lábsebével a földön fekvő is tovább lövöldözött revolverével egyik bakánat hasba lötte. Hatvannyolcos orosz és három tisztet fogtunk el s a sturma után kétezéshulláia feküdt a vérral áztatott galíciai földön. Aztán Podkemiennél a hetvenhatosok egyik századával sturmoltunk, a leghevesebb tüzelés közben gyolagsági ásóval vertük le a drótakadályokat, rontottunk neki az oroszoknak, akik közül négyszázat, köztük négy tisztet elfogtunk s két gépfegyvert zsákmányoltunk.

— Gombowánál már orosz földön, a határ mentén következtek ezután véres küzdelmek. Öt napig meg nem enyhülő hevességgel folyt a harcok, végre az utolsó napon azt a parancsot kaptam Pfister ezredes urtól, hogy a 424-es magaslattal századommal sturmmal foglaljam el. Véres kézitusa fejlődött ki, amikor egy kozákezred oldalba kapott bennünket s attakirozott ellenünk. De a legváltóságosabb perben segítségül jött Codarcea főhadnagy két gépfegyverével, amelyek végigkaszáltak a kozákok sorain. Alig menekült közülük egy-két száz. A csata után ötszáz halottat számoltunk össze s a magaslattal elfoglalása előntötte az ütközet sorsát.

— Gombowa után kineveztek tiszthelyettesé. Én voltam az első, aki az ezrednél

est az új rangot elnyerte s úgy tudom, az egész hadseregben még csak két tiszthelyettes van rajtam kívül. A hadtestparancsnokságtól írásbeli dícséretet kaptam s amikor Pfister ezredes ur azt az ezred előtt felolvasta, kijelentette, hogy tizennyolc napi szabadságot ad, hogy a maga részéről is megjutalmazzon azért, amit tettem.

Letartóztatott honvédőrmester.

(Élelmiszer-lopás a gyulai honvédek laktanyájában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 30.

Hetek óta érkeztek névtelen feljelentések a 2-ös honvédgyalozezred parancsnokságához, hogy az élelmiszerek kezelésével megbízott egyik számvivő-őrmester a rábizott élelmicikkeket alaposan dezsmálja. Az ezredparancsnokság rögtön elrendelte a számvivő altiszt megfigyelését, de hosszas figyelés után sem tudtak megállapítani semmi olyan tünetet, amely a névtelen feljelentéseket igazolta volna. Az őrmester mindig minden esomág nélkül ment ki a laktanyából, nem jött be hozzá senki, aki esetleg elvihetett volna valami árukat.

A honvéd ügyészség, amely a hozzá ártott feljelentés alapján lefolytatta a vizsgálatot a számvivő altiszt ellen, nem nyugodott meg az őrmester ártatlanságának tudatában és elrendelte az őrmester lakásának átkutatását. A házkutatás nem járt a kívánt eredménnyel és az őrmesternél semmi olyan dolgot nem találtak, amely bűnössége mellett bizonyított volna.

Tegnap a honvéd-ügyészség egyik tagjának dolga akadt a laktanyában. Mikor bement a kapun, egy honvéddel találkozott, akit a feljelentett őrmester ügyében már több ízben kihallgattak. Ez a honvéd az élelmiszerraktárnál volt alkalmazva és az őrmester keze alatt teljesített szolgálatot. Ez a honvéd egy zsákot vitt a hátán, ami az ügyészségi tisztviselőnek azonnal feltűnt:

— Mit visz a zsákban?

— Nem tudom mi van benne, — volt a válasz — az őrmester ur küldi!

Erre lepakolták a zsákot a honvéd válláról és átvizsálgatták. Mindenféle élelmicikket, zsirt, szalonnát, lisztet találtak a zsákban. A honvéd vallomása szerint egy asszonyhoz küldte az őrmester, aki valami rokona s akinek nevét a nyomozás érdekében egyelőre el kell hallgatnunk. Elmondotta a honvéd, hogy az őrmester már több ízben küldött oda vele különféle élelmicikkeket.

A honvéd kihallgatása az őrszobában folyt le és vallomása után a laktanyában levő őrmestert azonnal letartóztatták és átkísérték a honvéd-ügyészség fogházába. A meglepett őrmester tagadta, mintha eddig is küldött volna a rokonához árukat és azzal védekezett, hogy ezt is azért küldte, mert a városban pénzért sem lehet zsirt kapni és úgy gondolta, hogy az elküldött áru árát megfogja tréteni.

Az ügyészség a rendőrség részvevésével házkutatást tartott annál az asszonynál, ahova a honvéd a zsákot akarta vinni és a házkutatás alkalmával nagymennyiségű zsirt, lisztet, cukrot, szalonnát, azonkívül sok fűszerárut talált. Az asszony bevallotta, hogy a talált árukat az őrmester küldte hozzá, de tagadja, mintha tudomással bírt volna az áruk eredetéről. Az ügyészség egyelőre nem rendelte el az asszony letartóztatását.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Leesett az angol király a lováról.

Rotterdam. Az itteni brit konzulátuson sokan érdeklődtek az angol király legutóbb jelentett balesetének körülményeiről, aki tegnap a flandriai fronton tartott csapatszemlén leesett a lováról állítólag azért, mert a hangos hurrázból megbokrosodott a lova. A konzulátuson azonban semminemű felvilágosítást sem adtak. Ez a körülmény, valamint a francia és angol posta elmaradása a lakosság körében a legkülönbözőbb kombinációkra adott okot. Noha tartják valószínűnek a baleset hivatalos meggyőzését, mert minden alkalommal kellő gondoskodás történt, hogy hirtelen lárma, vagy éljenzés a magasrangu személyeket vivő paripákat meg ne torpanna. A sokféle verzió közül leginkább az tartja magát, hogy ellenséges gránát robbanása, vagy repülőgép berregése okozta a balesetet.

London. A Reuter jelenti a király balesetéről az angol főhadiszállásról: A király tegnap délelőtt automobilon a főhadiszállásról egy kis városkába ment, ahol az első hadsereg vezénylő tábornokával találkozott. Ott lóra ültek és egy nagy sík területre lovagoltak, ahol az első hadsereg egyik hadtestének csapatai szemlére voltak sorakoztatva. A király végig lovagolta a csapatrészeket, behatóan megvizsgálta mindent, miközben ismételt kérdést intézett a kísérő tisztekhez. Az egész idő alatt szakadt az eső és nagy szél fújt. Miután a szemle véget ért, a király elhagyta a síkságot és rövid lovaglás után az első hadsereg más hadtesteinek parancsnokait kereste fel s újra több ezer katonát szemlélte meg. Ekkor történt a szerencsétlenség. A csapatok hurrá kiáltásától, a legénység sapkalengetésétől a király lova megijedt, ágaskodni kezdett s végül a király földre esett. A közelben lévő tisztek odasiettek, s automobiljába vitték. A baleset híre gyorsan elterjedt. A csapatok hallgatva nézték végig, amint az autó lassan elhaladt előtűk. Miközben az autó elhaladt, a király a gépkocsi sarkában ülve szalutált a csapatoknak.

Trónörökösünk az orosz fronton.

Bécs. Károly Ferenc József trónörökös, aki nemrég Béhm Ermolli lovassági tábornok seregét látogatta meg, folytatta az orosz hadszíntéren utazását s behatóan megismerlőtte Puhhillo tábornok hadseregét. E hó 23-án érkezett a hadsereg körzetébe, megtekintette a hadsereparancsnok alatt álló valamennyi csapatot. A főhercegnek többször nyílt alkalma, hogy vitéz csapatrészeket, köztük a budapesti honvédszolgálatot s a bécsi háziereg egyes részeit, külön megszólításokkal jól kiérdemelt kitüntetések átadásával kitüntessen. Különös dicsőrevel nyilatkozott a trónörökös a csapatok ellátásáról. A trónörökös, miután több napig időzött a hadseregnél, Bécsbe ment, hogy jelentést tegyen a királynál.

Rosszul bálnak az olaszok tiszteinkkel.

Bécs. Hogy hadifoglyainkkal hogy bálnak Olaszországban, azt egy osztrák-magyar fogoly tiszte Bécsbe írt lapja bizonyítja: — Itt nem megy nekünk jól — írja — Steinban biztosan jobb az élet, mint itt. Kétezer méter magas hegyen vagyunk, hideg van, fázunk nem kapunk fát, hogy tüzet rakjunk. Nagyon rossz a lakásunk és élelmezésünk. Az egész

bánásmód nem olyan, mint amilyen fogoly tiszteket megillet.

Németország képviselője a portánál.

Berlin. A portánál lépések történetek gróf Wolff-Metternich volt nagykövetnek, mint rendkívüli meghatalmazott nagy követnek, leendő fogadtatása tárgyában.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: délután „A kis király” operett. Este: Gyöngyvirág kisasszony” operett. Hétfő: délután mérsékelt helyárrakkal „Lyon Lea” először. Este: „A Bolond” operett. Kedd: „János vitéz” operett. Szerda: „Mozsi tündér” operett. Csütörtök: „Gyöngyvirág kisasszony”. Péntek: Új szereposztással „Lyon Lea” színjáték. Szombat: „Korzó szépe” operettbemutató először.

Hangverseny

a Vörös Kereszt javára.

(Telmányi, Vas Sándor és a tiharmónikusok a kulturpalotában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 30.

A színházat, a mozi, a kávéházat, a korzót, a kényelemnek, a szórakozásnak sok apró-cseprő kőszögét nem vette el tőlünk a háború; a mitől még is megtörtött itt vidéken: az a hangverseny. Abból a nagyszerű és virágzó zenei életből, a mely Aradon mindig megvolt, a mely elé aranyozással ékes ragyogó öltözékben tárja ki a kulturpalota pompázatos díszterme, alig maradt meg valami a háború hónapjai alatt. Kinek van ma mersze óriási költséggel az aradi zenekedvelő közönség igényeinek megfelelő hangversenyt rendezni. A mikor ma este mégis megtelt hangversenyre a kulturpalota terme és a mikor ezen a hangversenyestén olyan két istenáldotta nagytalentségű művészt hallottunk, a minő Telmányi Emil és Vas Sándor és a mikor a két művész mellett még az aradi filharmonikusok nagyszerű gárdája egészítette ki a műsört, akkor nem szabad hálátlannak lennünk: és külön köszönettel kell adóznunk az aradi Vörös Kereszt Egyet vezetésének, hogy nemcsak módot adott a háborús jótékonykodásra, hanem kitűnő sikerű és válogatott műsoru hangversenyhez juttatta a közönséget. Annál büszkébbek lehetünk erre a hangversenyre, mert minden szereplője Aradról került ki.

Nem kell felfedeznünk se Aradnak, se a külföldnek Telmányi Emilt, akit ma is szeretete és elragadtatása teljével fogadott a hangverseny közönsége. Ha olyan tökéletesen forrott művésznél, aminő Telmányi, lehet és szabad ezt mondanunk: úgy csak mélyebb, egyénibb, technikailag ragyogóbb lett a művészete. Ura feltétlenül a hegedűjének. A Paganiini hozsorkánytáncot olyan hatalmas taps fogadta, amit csak kivételesen nagy művészek kapnak. A sikerben teljes mértékben és hasonló arányban volt része Vas Sándornak, akit a katonáskodás sem velett vissza művészetében. Ujjai alatt engedelmes, kezes csodahangszerré válik a zongora, amelyből büvölő hangok szállnak szét. Utolsó száma után azünni sem akart a tetszésnyilvánítás és három ráadásal is alig akarta beérni a közönség.

Teljeselimerés jutott a filharmonikuskipróbált, nagyszerűen összetanult zenekarának is, amely Zellner Sándor karnagy vezetésével tökéletes művészetileg játszotta a gondosan kiválogatott darabokat. Mindent összevéve ez a hadi-hangverseny művészi tekintetben a békés idők legkényesebb igényeit is kielégíthette és bőséges ellenértéke volt annak a tekintélyes összegnek, amely a Vörös Kereszt céljaira jut a belépő-díjakból. (+)

* A színház hírei. A hét műsora: Ma délután 3¹/₂-kor mérsékelt helyárrakkal A kis király nagy operett kerül színre, este 7¹/₂ órakor Köpf Kálmán és Bajthay Mihály dr. operettje a Gyöngyvirág k. a.-nak lesz a 3-ik előadása. Holnap Hétfőn Mindenszentek ünnepén szintén két előadást tart a társulat, d. u. 3¹/₂-kor mérsékelt helyárrakkal Bródy Sándor szenzációs színjátéka Lyon Lea kerül színre először, melyben a Lyon rabbi szerepét Hidvéghy Ernő játssza, este 7¹/₂ órakor rendez helyárrakkal Rákossy-Szabados nagyszabású dalljátéka A bolond van műsoron, ugyan abban a szereposztásban mint legutóbb volt. — A Korzó szépe. A vígszínház páratlan sikert aratott operettje lesz a legközelebbi újdonság, melynek bemutató előadása szombatra van tervezve. Rendkívül mulató szöveg, gyönyörű zene és első rangú szereposztás, ez magában elég, hogy a pompás operettnek állandó nagy sikert biztosítson. Blumenthal és Kádelburg írták a szöveget, a zenét Holländer Miksa. Az operett főszereplői Horváth Mici, Járai Böske, Benkőné, Győző, Barics, Járai S. és Polgár S.

* Felmentett színművész. November 3-án a negyvenkét évesekkel együtt kellett volna bevonulnia Várnai Jenőnek, az aradi nemzeti színház legkitűnőbb tagjainak is. A színházgató és a konzorcium tagjai tudatában annak, hogy milyen veszteség éri őket Várnai távozásával, mindent megtettek felmentése érdekében. A felmentés azonban mindaddig késett s már a Lyon Lea legközelebbi előadását is szereposztással hirdették. Ma este megérkezett a honvédelmi miniszter távirata, amelyben a színházgatót arról értesíti, hogy Várnai Jenőt a katonai szolgálat alól felmentette.

* Nagy Nordisk-dráma az Apollóban. (A szellemek éjszakája) Szent Luca éjszakáján, ha a leány benéz a tükörbe, gyertyát tartván a kezében, a tükörben látomást lát, a vőlegénye képét. Babona ez, amit mindenütt ismernek s amiben mindenütt hisznek, hiszen a fiatal leányok szerelmi vágyakozása is — internacionalis. E hit köré gyűl a mese ebben a darabban, a mely izgalmas drámává fejlődik s Christel Horch művésze révén magasrendű pszichopatológiai adalékká. Ennek a drámának megírásában nemcsak az író szempontjai vezették az író, hanem az orvostudomány dokumentumait is felhasználta s így általa különöse, meglepővé tette a darabot. Mesteri kompozíció az egész s a közreműködő színészek valóban átéltek ezt az egész vízióként ható eszeleményt s meg sem bontva sehol a hatást, komorságában egységest produkáltak. Hétfőn és kedden mutatja be az Apolló-színház ezt a szenzációs számba menő Nordisk-drámát egy érdekes többfelvonásos életképpel együtt. Vasárnap Sherlock Holmes lép fel utoljára a tarka dominó detektívdrámában. 3

* A cigány vér. (Társadalmi dráma az Urániában.) Minden érdekesítő és szépe kidolgozott társadalmi drámát mutat ma be a színház. Egy cigány truppnak gyönyörű szép tagja a darab hősnője, aki meghódítja szépségével egy nagy ur szívét. Egy darabig boldogság és öröm vár rá, azonban irigvei megfeszítik az örömtől és kényszerítik, hogy hozzájuk visszatérjen. Most már csak a mut emlékeink él, sokat nélkülöz és folyton menekülnie kell irigyeinek üldözése elől. Még egyszer találkozik imadottjával, ép n annyi időre, hogy örökre elbucszhassék tele. Egy felgyújtott sátorban a lángok martalékává lesz. A gyönyörű dráma minden jelenete érdekes és még azebbe teszi az a művészi játék, amelyet a dán királyi színház tagjai a filmben produkálnak. — Kellermann: Az alagút c. regény után készült világszenzáció, mely a fővárosi színházakban heteken át volt műsoron, legközelebb az Urániában. 5

* A Társaság. Több cikk. A miért? rovat aktualitási, színházi értesítő, divatlevél és több kisebb közlemény teszik Dobay István egyre népszerűbbé váló lapjának tartalmát érdekessé. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

* Gellinek Lotte énekművésznő előkészít éneklésben tökélet hangverseny és opera színter. Magánórákra jelentkezéseket elfogad az Aradi zenekonzervatóriumban is. 4258

A „telhetetlen“ divat.

*
A „Divat“ hóbortosan, és nélkül szalad előre... Hamis kecsesgöngyölökkel végigmelengöti a nők lelkét és elhítteti velük, hogy csak az szép, az jó, amit ő eszel ki. Egy perc se pihen meg. Mindig újabb hóbortjaival jön elő. És az aszsonynépség mindenkor meghajol előtte. Alig várják, hogy újabb formában bontakozzék ki. Legatottan, türelmetlenül lesik a közeledtét és nincs egy hang, mely ellene lenne. A nők istenként hódolnak előtte, még csak az kellene, hogy ne tisztelnék ezt a mindent legyőző nagy hatalmat: „Divat“ ónagyságát...

Bocsásson meg „Divat“ ónagysága, ha most nyíltan, burkolatlanul kijelentem ön előtt, hogy nincs lelke... Így tehát „lelketlenül“ cselekedett akkor, amikor mostani formájában megjelent az aszsonynépség előtt. Bocsásson meg kérem, de későbbre halaszthatja volna a mostani divatot. Gondolja meg jól, micsoda napokat élünk most! Mindennek olyan nagy az ára, hogy lassan már nem lehet megfizetni. És maga most bontakozik ki a legpazarabban. Előhozta a „bő“ divatot. Egy ruhához most épp ötször annyi kell, mint azelőtt. A gyapjúkölme ára száz perccel emelkedett. A szabónő se dolgozhat oly árért, mint tavaly, mert minden drága és neki is többet kell számítani, hogy élni tudjon.

Ha csak egy kis érzés lenne magában „Divat“ ónagysága, úgy átlátta volna a helyzetet és szerényen félre vonult volna; vagy ha már természeténél fogva nem tud nyugodtan maradni, úgy a bő divat helyett eszelt volna ki olyat, ami legjobban bele illett volna ebbe a háborús időbe. Vagy nem is megyek messzire, maradt volna a régi szilk ruháknál. Ehhez nem kell sok anyag. Higye meg, senki se ítélte volna el, hogy nem tud semmi újat produkálni, sőt, csak mély tisztelettel hajoltak volna meg ön előtt azok, akik öntudatosan tudnak gondolkodni és érezni... És a legdicsegetőbb vélemény az lett volna ön felől, hogy egyszer komoly is tud lenni... Sajnos, pedig egy csöpp komolyság sincs önben. Mert nem elég, hogy a végtelenbe menő esées szoknyákba bujtatja a nőket, hanem fejükbe nyomja a kerék-nagyságu kalapot és lakkosizmákat huzat a lábukra. Miért teszi ezt? Hiszen a nagy kalapnak nagyobb az ára, egy lakkosizmához pedig sokkal több bőr kell, mint egy egyszerű cipőhöz. Hát jól van ez így?

A férfiak a nőket itélik el a maga személye miatt. Vagy talán igazsá van annak, aki a nő felett mondja ki a szentenciát? Szeretném a véleményét hallani erre vonatkozólag Divat ónagysága. Már érzem, sejttem is, hogy mit felelne. Azt modaná: Mindig az erősebbik győz. Sokszor látom, hogy olyat produkálok, ami magamnak sem tetszik. Egy szeszélyes pillanatban a nyilvánosság elé szaladok és azonnal győzelmet aratok. Mindjárt másképen cselekednék, ha csak egyetlen egyszer is le akartak volna győzni a nők. De ezt nem teszik. Így tehát enyém a hatalom, úgy cselekszem, ahogy éppen jól esik...

Háboru van Divat ónagysága... Gondolja meg jól magát!! Ha már a nők oly gyöngék, hogy semmiképen sem lehet őket legyőzni, jöjjen meg magának az esze, és eszeljen ki olyan divatot, mely kevesebb fejlődést, kevesebb anyagi áldozatot kíván...

Lia.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett reggel 4 órákor.

Bécs. A hadügyminiszterium közli egy rendeletben, hogy mindazok, a kik az új sorozásoknál november 16-ig alkalmasoknak találtatnak, a mennyiben nincsenek felmentve, november 16-án Ausztriában bevonulni kötelesek.

Budapest. A Pester Lloyd jelenti a sajtóhadiszállásról: Kragujevac ma óta közvetlenül veszélyeztetve van, Grin-Milanovac és a Strazewica magaslatok, amelyek Kragujevacot északkeletről fenyegettek, a szövetségesek birtokában vannak. Nagy fontossággal bír a bolgárok újabb makedóniai előnyomulása, melynek következtében súlyos döntések előtt állunk. Az olasz harctéren az olaszok újabb csapatokat összpontosítanak a görzi hídfő ellen. Ma elért sikerük a Col di Lanán jelentéktelen. Ha így folytatódik, harminc év muiva talán a fontos pontot is elhódítanak. Hatvan önkéntes vörös keresztet letartóztattak, kik a sebesülteket kimosztották, öt embernek zsebében halottak ujjait találták, melyeket levágtak, miután a gyűrűket nem tudták lohuzni.

Lugano. Barzilai miniszter romai polgárok hadimunkabizottságának kijelentette, hogy a háboru tartósnak ígérkezik. Tekintettel a téire, nagyobb áldozatokat kellene hozniok a polgároknak, mert kevesebbet adtak eddig, mint amennyi módjukban állott.

Lugano. Az osztrák-magyar repülők Vence bombázásakor huszonkét épületet, közöttük hét katonait pusztítottak el.

Páris. A Temps írja Cettinjaból: A szerb hadsereg számára Montenegróban élelmezési szolgálatot rendeztek be.

Szofia. Az október 28-iki operációkról szóló hivatalos jelentés a következő: Zajecvár, Knyazevács és Inovo (Knyazeváctól 22 kilométerre) elfoglalása után csapataink folytatták az ellenség üldözését nyugati irányban. Azon hadoszlopunk, amely október 27-én Pirotot előtt töltötte az éjszakát, október 28-án reggel megszállotta Pirotot és folytatta a megvert ellenség üldözését. Az angol és francia flotta ismét bombázta aegai partunkat.

Bécs. Bárány tanár, aki megkapta az orvosi Nobel díjat, bécsi születésű, apja magyar volt, győri származású. Bárány harmincnégy éves, Przemyslben kórházorvos volt és orosz fogságba esett, hol most Merw városában mint orvos működik.

Bécs. A lapok megelégedésüket fejezik ki a felett, hogy a Nobel díjat Bárány bécsi orvos nyerte el, a ki karlárcai között nagy tekintélynek örvend. Kiemelik, hogy a Nobel díj idén történet odaitélésének eredménye legna-

gyobb mértékben megfizetendő az osztrák tudományra és pedig nemcsak a bécsi iskolára, hanem talán a választás pártatlan oldalról ama szidalomra, a melyek szerint mi barbárok vagyunk. Bárány, a ki przemyslben tábori kórházba volt beosztva, a háboru folyamán fejlődéseknek koponyaoperációk után való kezelésében új módszert talált fel, a melyre kiváló eredményeket értek el. A vár átadása óta orosz fogságban van, ahol maláriában való megbetegedése ellenére egy nagyobb tudományos munkán dolgozik.

A becsület, kötelesség és józan ész parancsolja, hogy jegyezzünk hadikölcsönt.

Aradi vasuti tisz

oroszlengyel vasutainknál.

Az Aradi Kozlony tudósításai.

Arad, október 30

Megirtuk szeptember elején, hogy a hadvezetőség mintegy harminc aradi vasutat szolgálattételre rendelt be az orosz-lengyelországi vasutakhoz. A hadizónába eső vasutak címe ma: K. u. K. Heeresbahn s amint bent az országban az államvasutak üzletvezetőségek szerint vannak tagolva, úgy a „Heeresbahnen“ is üzletvezetőségekre. Betriebsleitungenra oszlik. A behívott vasuti tisztviselők között volt Kara István tartalékos zászlós is, Kara Győző főgimnáziumi tanár fia, aki az oroszországi hadtápterrületről a következő érdekes tábori lapokat írta haza:

— Kowel 20. Ide érkezve megtudtuk, hogy tovább kell utaznunk. Egyelőre Wladimir Wolinskyjbe megyünk, ott tudjuk meg a többit. Most már százhuszonnyolcadik órája vagyunk egy régi, oldalajtós harmadosztályú kocsiban. Itt bevásárolhattam kekszet, csokoládét, befőttet, ásványvizet. Vízet tudniliik egyáltalán nem szabad innunk, mert a kutak tertözve vannak.

— Október 27. Jelenlegi tartózkodási helyünk Wladimir Wolinskyj. Az oroszok az egész várost felgyújtották, elpusztították. Rettenetes kép. A lakosság csupa zsidó, a piszok teirhatatlan. Lakásunk csinos szoba ugyan, de hogy térdet, amelyek bőven vannak, ne szerezzünk, a földön alszunk. Az idő nagyon szép, süt a nap, de hideg szél fúj s már tagy. Ha így tart tovább, néhány nap mulva már kocsolyázunk. Az élet itt igen olcsó, egy kiló hus 90 fillér, egy kiló liszt 40 fillér, egy nyolcvan kilós disznót vetünk 38 koronáért.

— Október 24. Végre állandó helyem van. A város nevet nem irhatom meg, de nagy város, ahonnan az oroszok oly gyorsan menekültek, hogy nem értek rá a gyújtogatásra. Itt ágazik el a vonat S. felé. Az élet jó, a szolgálát 12 óra, 24 óra szabad. A harctéri híreket mindig megkapjuk.

Minden magyar ember adjon kölcsönt, ha a haza kéri!

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Híromda	— — — — 141

Lekvár vásár Aradon.

— Dió és alma szezonja. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 30

Mint megírtuk, a polgármester a vásárra való tekintettel a dió, lekvár és alma árát maximálta. Vagyis annak a három eladásra kerülő terménynek állapította meg a legmagasabb árát, amelyek az országos vásár alkalmával a keresettebb cikkek közé tartoznak. Az őszi vásárok, aki csak teheti, siet szükségletét fedezni, hogy télire el legyen látva. A Boros Béni téren — a kedvezőtlenebb időjárás dacára — roppant nagy volt az élénkség. Ugy pénteken, mint szombaton nagy mennyiség kelt el a fenti három háztartási cikkből, csak éppen az árak miatt voltak nehézségek. Az almát és diót áruló románok, valamint a lekvárspekulánsok egyformán hadat üzentek a hivatalos áraknak, csak később, amikor azt látták, hogy az ellenség (ez esetben a közönség) erősebb, adták meg magukat. Azonban így is sok mulatságos jelenet játszódott le a tájékozódott városiak és tudákos falusiak között. Így voltak olyanok, akik titymálólág alkudozás közben ily kijelentéssel fordultak a vevőhöz:

— Ha fityülnék a „rekvirált” árakra.

A másik meg dacosan így felelt ki:

— Ez nem „hadi termék.” Jó hogy nem kötik ki, hogy mennyinek szabad lenni a „minimális” haszonnak.

A harmadik — ez már vevő volt — a miatt zúgódott, hogy ha már mindennek lezorították az árát, miért nem maximálták a talicskák, sörök, lapátok stb. ugyancsak vásári cikkek árát? Mert például egy talicska olyan hallatlan magas áron kelt el, hogy béke időben egy kis kocsi jával együtt lehetne vásárolni a kifizetett pénzen...

A legsikerültebb panaszkodó az a tul kövér pocakos ur volt, aki egy hordó pálinkát azért nem tudott megvenni és hagyta ott a vásárt, mert a tuvaros az esetben, ha ő (a pocakos ur) is a kocsiára ül, két koronával többet kér, mert van olyan nehéz, mint a hordó...

Karácsony a harctéren.

*

Közeledik a második Karácsony, a mely fiainkat a családi oltóhoz messze, a rideg lövészárkokban találja. Ünnepelehetünk-e mi itthon lévők Karácsonyt anélkül, hogy gondolatunk, szeretetünk és ajándékunk feljűk, hozzájuk ne szállana? És hadd tudják meg mentül előbb, hogy nekünk csak úgy lehet az idén ünnepeünk, Isten fiának a születése estéje, ha rájuk nézve is ünneppé tudjuk avatni szeretetünk adományával. Ezért fordulunk a magyar közönséghez, mely buzgóbb, mint bárki a világon, a nemzeti jótékonykodás oltára körüli áldozásban. A honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala és a Vörös-Kereszt Szereteadomány-osztálya együttesen fogják az idén a szeretet e művét intézni. Az lesz a tökéletes karácsonyi öröm, ha mindenki, aki megatottan gondol harcossinkra, pénzbeli adományát címünkre küldi el. Mert így mindenki egyszerre, biztosan kapja a lehető legjobb, a lehető leggyorsabban. A katonák karácsonyi megajándékozására szánt mindennemű pénzküldeményt a rendes utalvány-úrlapon a m. kir. postatakarékpénztárhoz (Budapest V., Hold-utca) címzendő, de föltétlenül szükséges, hogy a szelvényre odairja a feladó a következő szavakat: „Karácsonyi szereteadományok 8880. számú számlájára.”

Kérjük az adazókat, hogy a pénzküldésnek lehetőleg ezt a módját vegyék igénybe, de beküldhetők az adományok a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatalának (Budapest, Országház), vagy a Vörös-Kereszt Szereteadomány-osztályának (Budapest, Lipót-körut 1.), azonban minden esetben megjelölendő, hogy az összeg a katonák karácsonyára van szánva.

A Hadsegélyző Hivatal vezetője: Kirchner Hermann. es. és kir. altábornagy. A Vörös-Kereszt Szereteadomány-osztályának vezetője: báró Herzog Mór Lipót, főmegbizott.

Aki nincs a harctéren: pénzével harcolhat a hazáért! :- :- :-

— Burdea alezredes temetése. Impozánsan megnyilvánuló részvétellel temették el ma délután a 33. gyalogezred vitéz alezredesét, Burdea Demetert, aki augusztusban, a Lemberg körüli harcokban hősi halált halt. A hős alezredes mostanáig a kocarowi temetőben volt eltemetve. A holttest tegnap érkezett Aradra s itt a felső temető halottas házában ravatalozták fel. A temetés két órákor kezdődött. Ekorra Khayll alezredes vezetésével kivonult a 33. gyalogezred egy százada és az ezred zenekara is részt vett a szertartáson. Resch Ferenc vezérőrnagy és Vojnovich Emánuel ezredes vezetésével megjelent a helyőrség egész tisztikara. Ott volt Papp I. János görög keleti püspök és a város részéről Varjassy Lajos polgármester, Kovács Vince kulturtanácsos és Jagessy Károly főügyész. A gyászszertartást Beles Vazul esperes végezte nagy papi segédlettel. A kivonult század dísz-tűzet adott ezután a sir felett.

— Négy város közös közlélmzési akciója. Az Aradon tartott élélmzési ankét alkalmából elhatározták, hogy az aktuális kérdések megbeszélése, valamint az esetleg felesleges áruk kicserélése céljából Arad, Szeged, Temesvár és Nagyvárad szakelődői havonta egyszer, mindig más városban, találkoznak. Arad város tanácsa ma foglalkozott az értekezleten felvett jegyzőkönyvvel és elfogadta ezt a megállapodást és erről a többi várost is értesíti.

— A népfelkelők pótszemléje. Varjassy Lajos polgármester hirdetésnyben tudatja a közönséggel, hogy a honvédelmi miniszter távirati intézkedése folytán azok az 1873—1896. években született B) alosztályú népfelkelők, akik az 1915. évi november, illetőleg 1915. évi december hónapban tartandó népfelkelési pótszemlén tartoznak megjelenni, a birtokukban lévő és az előző népfelkelési bemutató szemlére annak idején történt vezetetésüket feltűntető népfelkelési igazolványi lapokat a pótszemlére magukkal hozni és a szemlebizottságnak átadni kötelesek.

— A montenegrói határról a sebesült katonák mozi-jegyeire. A montenegrói határról kaptuk a következő sorokat:

— Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Mi, kik szeretett szülővárosunktól 15 hónapi távollétünk alatt a nagy világmozgó színterén teljesítjük hazafiai kötelességünket, naponta kivételjük részünket a mozi élvezetekből, (bár hál' Istennek, nem vagyunk lábadozók) mindamellett mégse kerülték el figyelmünket az Aradon lejátszódó kis mozi események, melyekről az „Aradi Közlöny”-ből értesültünk. Végtelen sajnálattal viseltetünk ama szegény bajtársak iránt, kiket a kegyetlen sors megfosztott a nagy világmozgó színterén lezajló érdekes események élvezetétől s most ráadásul őket az aradi kis-mozi látogatásától is megfosztják. Ezért bátor-kodunk itteni szerény körülményeinkhez képest 10—10 koronát a tekintetes Szerkesztő ur kezéhez juttatni ama óhajásunkkal, hogy abból az otthoni lábadozó bajtársak egy részének a mozi látogatás alkalmá magadassék. Hazafias üdvözléssel Vlazkovits Dusan zászlós, Strifler F. hadapr. szakasz par.

Miután időközben a város tanácsa és közgyűlése a sebesült katonák mozi látogatását a régi rend visszaállításával elintézte, azt hisszük nem cselekszünk az adományozók kedve ellen, ha a hozzájuk juttatott összegből nem mozijegyet veszünk a sebesülteknek, hanem hadi jótékony célra, a vak katonák alapjára küldjük az összeget.

— Gyászistentisztelet a háboru halottaiért. November 2. napja az egész katolikus egyházban az elhunytak emlékének van szentelve. Ma, amikor a halálnak oly dús aratása van négy harmezőn is, kötszeresen szent ez a nap különösen azoknak, kik egy-egy elesett hőstért ejtenek bűszke, mégis oly fájó könyvet. A mincirták templomában halottak napján, kedden délelőtt 10 órákor ünnepélyes gyászmise lesz a most dúló háboruban elvérzett hős katonáink lelki üdvéért. A gyászistentiszteleten az itthon tartózkodó katonaság is képviselve lesz.

— Változások az Arad-hegyaljai h. é. motoros vasutnál f. évi november hó 2-ától kezdve Aradról indul reggel 5.30, 7.40, 10.30, 12.50. D. u. 2.35, 5.— Pankotára érkezik 7.34, 9.44, 12.34, 2.55, 4.40, 7.12. Aradról indul reggel 5.30, 7.40, 10.30, 12.50. D. u. 2.35, 5.— Máriaradnára érkezik 7.17, 9.22, 12.12, 2.31, 4.18. Arad—Györök. Aradról indul este 6 óra 30 perckor és Györökre érkezik este 7 óra 32 perckor. Vasárnap és ünnepnapokon este Györökről indul egy külön motor. Györökről indul este 7 óra 33 perckor és Pankotára érkezik este 8 óra 40 perckor.

— Köszönetnyilvánítás. A Fischer Elizele tartaléktörház vezetősége hálás köszönetét fejezi ki ezuton is az alábbi nagylelkű adakozóknak, kik pénzadományaikkal, valamint értékes ajándéktárgyaikkal elősegítették a beteg katonák helyzetét. Meisztróvits János 20 koronát küldött, egy szakértői díját, Purzly Emilné 10 koronát. Ajándéktárgyakat küldtek Spitz nővérek, Bing János, özvegy Nagy Farkasné, Tenner Józsefné, dr. Gross Aladárné, Reicher Ilona, Steinfeld Ilja, Havas Boska.

— Halálozás. Suiyos csapás érte Révész Nándor felsőkereskedelmi iskolai tanárt és nejét. Fiuk Révész László magánhivatalnok 39 éves korában Budapesten az Erzsébet királyné szanatóriumában meghalt. Temetése tegnap volt a budakeszi izraelita sírkertben. Az elhunytban Révész Mór úr. aradi ügyvéd és Révész Béla a győri vagongyár igazgatója fivérüket gyászolják.

— Kiténtetés. Babucza Tivadar dr. orvost, aki a háboru kezdete óta a 8-ik debreceni népfelkelő színterén teljesít szolgálatot, öfelsége a koronás arany érdemkeresztal tüntette ki.

— A hadikölcsönjegyzés első turnusa október 30-án lezáródott. Az első turnus alatt várakozáson fűlő eredmény volt a heti befizetéses hadikölcsön jegyzésnek, amelyek az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezeténél hatszázszor koronán felüli jegyzést eredményeztek. Miután számos oldalról azt az óhaj fejezték ki, hogy a jegyzésben részt akarnak venni, s igen sok helyen a gyűjtés folyik még, az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete a heti befizetéses kölcsönjegyzésre november 15-ig is elfogad jegyzéseket, ugyanolyan feltétel mellett, mint az október 30-ig történt.

— Temetői gyűjtés a katonák meleg ruháira. Kegyeletünket nem rólhatjuk le méltóbban szeretett halottjaink iránt, mint úgy, hogy adakozunk a szegény katonák részére, kik azva-fázva küzdenek éretük a harcok véres mezején. A gyűjtést a temetőben az idén Bányai Károlyné, Bálint Imréné, Beregszászy Lajosné, Dengl Lajosné, Hotbauer Róza, özvegy Junga Józsefné, Id. Kiss Lajosné és Kiss Stefánia urnók eszközlik. Ne menjen el az urnák előtt senki a nélkül, hogy hozzá ne járuljon a nagy célhoz adományával. Megfizeti a júl Isten a nyújtott segílyt. — Arad 1915. október 30. Dr. Műek Lajosné.

— Köszönetnyilvánítás Az aradi „Fehér Kereszt” gyermekvédő egyesület által fentartott csecsemő rendelő intézet és tápkonyha segélyezésére adományokat küldtek: Báró Neuman testvérek, Grósz József Lippa 50 korona, Maierovitz Mór és fiai, Oravetz Miklós, Arad szabad királyi város tanácsa, az aradi légszuszgyár, Knöffel Károly és fiai. A nagybecsű adományért ez uton köszönetet mond az aradi „Fehér Kereszt” gyermekvédő egyesület nevében Köller János elnök.

— Az aradi polgári fiu és leányiskolákban a f. é. karácsonykor tartandó magánvizsgálatok engedélyezése iránti kérvényeket f. évi november hó 10-éig kell az intézetek igazgatóságánál beadni.

— **A rokkantak Mikulása.** Az idei Mikulás ugyanis hadi szolgálatba lép, puttonyában az álmország tarka-barka holmijai között az idén a harctéren megrokkant katonák számára is hoz ajándékot. Az *Augusztia* alap szervezi a háborús Mikulást. Azzal a kéréssel fordul az ország közönségéhez, hogy az idén, amikor a hagyományos Mikulás ajándékot megvásárolja, gondoljon béna, sánta, kezetlen, lábatlan, vak, nyomorék rokkant hőseinkre is, mert ezek önfeláldozása szerezte meg nekünk és gyermekeinknek a nyugodalmas Mikulást. Nincs szó nagy áldozatról. Fillérek azok, amelyek az idei Mikulás utján ajándékot hoznak a rokkantoknak. Az *Augusztia* alap ugyanis 10 és 20 filléres művelési kiviteli Mikulás-bélyeget bocsát ki azzal a céllal, hogy aki Mikulás-ajándékot vásárol, ajándékát lássa el Mikulás-bélyeggel. Tíz és húsz fillér a kiadási többlet, amivel ajándékunknak történelmi értéket szerzünk és amivel hozzájárulunk a rokkant alap gyarapításához. A Mikulás-ajándékot gyermekeinknek vásároljuk. A jövő nemzedéknek, amelyért küzdünk és amelyet küzdelemre nevelünk. A gyermeklélek termőföldjébe hull az áldozatkészség magja Mikulás-bélyeg formájában. A gyermek hintalován, puszkáján, esakóján, minden játékán látja a Mikulás-bélyeget, amely dus fantáziával működő elméjébe vési, hogy 1915. december 5-én és 6-án neki is része volt a rokkant hősök megmentésében, ő is hozzájárult a Nemzet Háza felépítéséhez, ő is részt vett a nemzet küzdelmében. Mikulás-bélyeg kapható az *Augusztia* Alap központi irodájában (Budapest VII. Károly-körút 8). De hogy a közönség könnyebben hozzáférjen, az *Augusztia* Alap azzal a kéréssel fordul minden kereskedőhöz, hogy már most szerezzen be Mikulás-bélyeget az alap központi irodájában. Legcélszerűbb a pénz előre való beküldésével megírni, hány darab 10 és 20 filléres bélyeget küldjön az alap, amelynek irodája postafordultával intézi el a megrendelést. *Annak, aki nagyobb mennyiségű bélyeg eladását biztosítja, bizományba is küld Mikulás-bélyeget az Augusztia Alap.* Úgy értesülünk, hogy az *Augusztia* Alap karácsonyra is bocsát ki ajándék-bélyeget alkalmat nyújtva ezáltal arra, hogy nemeslelkű, hazafias közönség az önkéntes ajándékdóval hozzájárulhasson a rokkant-ügy megoldásához, a Nemzet Háza felépítéséhez. A Mikulás-bélyeg teljes jövedelmét az *Augusztia* Alap a Nemzet Háza rokkant-otthon javára fordítja.

— **Adakozzunk a katonák meleg ruhájára.**

— **Üzletáthelyezés.** Nagyrabecsült helybeli és vidéki megrendelőmet és vevőmet értesítem, hogy harmincöt éve fenálló jóhírnevű paplankészítő üzletemet ugyanazon házban az *udvarba* helyeztem át. További szíves pártfogást kérek teljes tisztelettel *Haubenreich Mihály* paplan különlegességi üzlete *Andrássy-tér 22.* 4121

— **A tanítószék figyelmébe ajánlja Kerpel Izsó** dúsan felszerelt tankönyv- és taneszközraktárát. *Vidéki rendelések pontosan intézettek el.*

— **Engel kereskedelmi szaktanfolyama.** Lázár Vilmos-u. 2. sz. Telefon 1046. Beiratkozások a november hó 3-án kezdődő 3-4 havi tanfolyamra e hó 28-tól eszközölhetők.

— **Bevonulók részére a legkellősebb bevásárlási forrás a Fischer áruház a Szabadság-téren,** ott alsó meleg trikók, swetterek, harisnyák, koztyúk, kofferek, minden szükségesi sárgyak a legolcsóbban beszerezhetők, gyermek kocsik és székek gyári raktára. Bevonulók részére 20 százalékos engedmény! A Fischer áruházban. 227

— **Fűtsünk papírral!** A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítottunk, ha a tüzelésnél olcsó hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— **Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy** irodájában *Deák Ferenc-utca 8.* Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— **Táborba való küldésre alkalmas könyvek, levélpapírok és noteszek Kerpelnél.**

— **Oszi divatlapok Kerpelnél.** 193

— **35 dekás tábori dobozok Kerpelnél.**

VÁROS ÉS MEGYE

Megüresedett kéményseprői kerület. A II. kéményseprői kerület lemondás következtében megüresedett. *Greén Nándor* főkapitány előterjesztésére a tanács úgy határozott, hogy a jövőben ezt a kerületet maga kezelteti, míg a VI. kerületet, amely eddig házi-kezelésben volt, kiadja.

A város nyomtatványszükséglete. A tanács ma tartott ülésén úgy határozott, hogy a nyomtatványszükséglet ellátására nyilvános árlejtést hirdet és utasította a számvevőseget, hogy az árlejtési feltételeket állítsa össze. Nem fogadta el *Kilényi János* főszámvevő ama javaslatát, hogy a most érvényben levő szerződést hosszabbítsa meg, mert a nyilvános árlejtést a törvény előírja.

A tűzoltóság reformja. A közigazgatási bizottság felhívására *Greén Nándor* főkapitányt megkérdezte a tanács, vajon a tűzoltó testület vezetésében nem tart-e szükségesnek személycserét. A főkapitány azt jelenti a tanácsnak, hogy *Sztankovics Milos* úgy mint a múltban, most is tökéletesen megteveli feladatának és a város teljes megnyugvással láthatja az ő vezetésében a tűzoltó testület vezetését. A létszám szaporítást, valamint egy motoros feeskendő beszerzését, amit már régóta sürget, most nem tartja keresztül vihetőnek.

Nem ad korpát a kormány. Arad város tanácsa ismételtelen felírt a kormányhoz és kérte, hogy a város gabonájából kiőrölt korpát hagyja Aradon. A földművelésügyi miniszter ma érkezett leiratával ismét elutasította a kérést.

SPORT.

— **Az aradi korcsolyázó-egylet** ma, október 31-én vasárnap é. e. 11 órakor tartja meg ez évi rendes közgyűlést a *Baross-parkban* lévő helyiségében, amiről ezután is értesíti az egyesület tagjait és a tagoknak a közgyűlésen való megjelenését kéri az elnökség.

TARKISÁGOK.

★

(*Találkozás.*) A kávéházi törzesszótálnál élénken megvitatják a legújabb hadieseményeket.

— **Hiába —** mondja a hadjárát legnagyobb szakértője — mégis csak óriási események történnék. Ez a találkozás...

— **Milyen találkozás? —** kérdezi valaki.

— **A bolgár hadsereg találkozása a németekkel és az osztrák-magyar seregekkel.**

— **Na hiszen az is valami —** veti oda fitymálva a társaság pesszimistája. — **A szerbek már sokkal régebben találkoztak az oroszokkal.**

— **Találkoztak? Hol? Hol?**

— **A togolytáborban —** kiáltotta vissza az asztaltól sürgősen menekülő nr.

(*Amire a rendőrt nem tanítják ki.*) Egy pár libára alkuszik a nagysága az aradi piacon.

— **18 forint —** mondja a parasztasszony.

A nagysága drágálja. Oda jön a rendőr, megméri.

— **10 kiló a liba, ennek a maximális ára 20 korona.**

— **No látja —** szól megkönnyebbülve a nagysága.

— **Igen, —** szól közbe a rendőr — **de nem muszáj nékie annyiért odaadni, ha nem akarja. És a kofa nem is adta oda.**

— **Hát minek akkor a rendőr és minek a maximális ár? —** kérdi a nagysága a rendőrtől.

— **Hát kérem —** szól vállát vonogatva a rendőr — **azt már én nem tudom; arra nem vagyok kioktatva.**

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Grafologus. Olyan intézet, amely a kézírásból az író jellemére következtetéssel foglalkozna, tudományunk szerint nincs. Társaság van Párisban a *Société de graphologie*. Éa folyóiratot is ad ki, de megjelenik német nyelvű grafológiai szaklap is Hamburgban. Grafologus címmel sem szolgálhatunk, azonban ha *Pinterits Károly* törvényszéki írásszakértőhöz fordul, ő, aki állandóan írásszakértőként foglalkozik, tudhat közlelőbbi felvilágosítást adni ilyenekről is.

Most. Csak annyit mondhatunk, hogy nem használhatjuk fel. Miután ön maga írja, hogy ezek első írásai a nyilvánosság számára szánva, nem is kívánhatja, hogy egy első kezdetnek szánt versből mindjárt messze kiható bírálatot alkossunk írásairól, képességeiről. Ez jóslás lenne, már pedig jövőmondók csakugyan nem vagyunk.

Régi előfizető. Bizonyára olvassa a lapokban, hogy nálunk is, Németországban is vajhiány van. Ez az oka annak, hogy a cukraszok vaj helyett margarinnal sütnék. Miután pedig ezt a vajpótló anyagot nem a cukrasz állítja elő, hanem készen vásárolja, nehezen lehetne általánosságban a cukraszok ellen támadni azért, mert előfordult, hogy rossz margarinnal készült süteménytől elrontották a gyomrukat. — **Azután ne tessék megfélemleni arról sem, amit a hozzánk panaszokkal fordulónak nem győzünk eléggé figyelmébe ajánlani.** Ön is, miát oly sokan, névtelen panaszos levelet juttat hozzánk és azt szeretné, hogy mi ezt a panaszt tegyük szóvá. Más szóval vegyük magunkra a felelősséget a panaszban foglaltakért, álljunk helyt annak valóságáért esetleg a törvény előtt is, anélkül, hogy halaványan sejténénk: ki adta nekünk a panasz adatait, megbizhatunk-e benne. Az utóbbi időben különösen népszerű lett a névtelen levél írás. Nemcsak hozzánk, hanem mindenféle polgári és katonai hatóságokhoz. Mi azon a nézetben vagyunk, hogy aki megbizik az Aradi Közlönyben és serel-mét, panaszát, baját a mi szavunkkal erősítve romló orvosolható, az bizony meg annyira is, hogy nevével odairja levele és panasz a alá nem a nyilvánosság számára, hanem a mi számunkra.

Negyven éves A) osztályu. Ha a legutolsó felülvizsgálaton újabb behívásig nem tényleges viszonyba helyezték, akkor most november 3-án be kell vonulnia, mert hiszen az „újabb behívás” az ön korosztályára megtörtént.

Régi előfizető. S. Az 1891. továbbá 1893. és 1894. évek pótszemléje még egyáltalán nincs elrendelve, ezért nem szerepelt az alispáni szemé-tervezetben.

Tudatlan. Ha nem írta volna naiv őszinteséggel nevével a levél alá, azt hitnők, hogy tréfát. Elnye kedves kis kisasszony, hogy lehet olyat kérdezni a szerkesztőségtől, hogy illik-e harciérré induló katonával csókolozni. A mamától tessék ezt megkérdezni.

Hidfő. Olyan hadállást értenek ezalatt, amely folyón való átkelést biztosít és védelmez. Az egyszerű hidfő csak egy irányban van kiépítve a folyó jobb vagy balpartján elhelyezett állásokkal az abból az irányból jövő támadás elhárítására és a másik parttól történő átkelés védelemzésére kész. A kettős hidfő két, esetleg három különböző irányban is messze előretolt állásokkal kiépítetten a folyó mindkét partját biztosítja.

Steckenpferd- lilomtejszappan

915

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szepő ellen való elismert hatású szappan a bőr- és szépség gondozásában való felhasználásáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ugyeljen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertüzletekben stb. Hasonlóképpen kapható Bergmann Manera Lilomtejszappan (80 fillér egy tubus) Kötőszernől kezelt gondozására.

NESTLÉ FÉLE
CSISZEMŐK GYERMEKLEVEZ
 gyermekek és lábadozók legjobb
 tápláléka gyomor- és bélbetegségek után.
 Mindenképp kapható.

Próbadebort és tanácsos orvosi könyveket a gyermekeve-
 lésről díjtalanul küld a Nestlé-féle gyermeklevesi társas-
 ság. Wien I., Biberstrasse 3/a. 2005

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1915. évi október 31-én:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárral

A kis király.

Operetta.

Este 1/2 8 órakor rendes helyárral:

B. Bérlet.

B. Bérlet.

Gyöngvirág kisasszony.

Operetta 3 felvonásban.

Kezdete este 1/2 8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

A Gróf Wenckheim-féle boros-
 sebesi uradalom
 mezőgazdasága
 haszonbérbeadó.

Felvilágosítást nyújt dr. Czédly
 ügyvédi irodája, Arad. 4225

Cs. és kir. Katonai élelmezési
 raktár Arad.

AVISO.

A temesvári katonai parancsnok-
 ság hadbiztossága folyó szükségletre
 100.000 mm. préselt szénát
 vásárol.

Szállítási ajánlatok f. évi no-
 vember hó 5-ig a temesvári
 katonai élelmezési raktárhoz be-
 nyújtandók.

A szállítási feltételek megtud-
 hatók az aradi cs. és kir. katonai
 élelmezési raktár irodájában
 EÖTVÖS-utca 16., I. emelet.

Ön egy

jótéteményt

gyakorol, ha a harcmezőn levő
 hős katonáink küldeményéhez
 1—5 doboz Fay-féle valódi sodeni
 ásványpastillát mellékel. 8848

Női felöltők

ujdonságok és szőrmeárak

:: nagy ::
 választékban
 megérkeztek

György Menyhért és Társa

áruházában Arad,
 Andrásy-tér 8. sz.
 a Minorita templom
 bejáratával szemben.

Szabott árak. Telefon 855.

Tessék a címre ügyelni.

Óriási

bajok vannak most a bádogdo-
 bozók körü a nagy fértvány
 miatt úgy, hogy gyáramban több
 ízben üzemzavar fordult elő, mert
 nem tudtam a sokféle nagyságu
 bádogdobozokat beszerezni. Mély
 tisztelettel kérem tehát a t. fo-
 gyasztó közönséget, hogy bevá-
 sárlásainál legyen szives csak
 az óriási

FEDÁK

cipőkrém kéri, hogy a szük-
 séges dobozok készítése egyön-
 tetű legyen, mert csak így lesz
 módomban tisztelt vevőim óriási
 szükségletét, dacára a súlyos
 viszonyoknak kielégíteni.

Az óriás Fedák-

cipőkrém

ma már nélkülözhetetlenné vált
 minden háztartásban, mert Há-
 ziasszonyaink meggyőződtek ar-
 ról, hogy ezen kipróbált, jó czi-
 pőkrém az összes gyártmányo-
 kat felülmúlja.

Az Oriási Fedák cipőkrém a
 nyers anyagok folytonos emel-
 kedése folytán

40 filléres árban

kerül forgalomba, mert sikerült
 nagyobb mennyiségű, elsőrendű
 minőségű nyersanyagot besze-
 reznem és így a háboru előtti
 kitünő minőségben

mindenütt !! kapható !!

3997

Vadász Zsigmond

vegyészeti gyára

Budapest, VI., ker. Lehel-utca 29. szám.

Képviselve: Szemző Armlia áru-
 ügynöksége által Arad. Telefon 592.

Halottak | élő- és művirág koszorúk, napjára valamint oserepes virágok dus választékban, jutányos árért kaphatók

Jánosi Károly mű- és tájkertésznél Arad, Zrínyi-utca (Bohus-palota.)

Nyíltér.*

1914. B. 479/3. szám.

Ő felsége a Király nevében.

A körösbükényi kir. járásbíró, mint büntető bíróság rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt vádolt Serák Géza elleni büntetőben a dr. Dénes Jakab ügyvézi megbízott és dr. Grozda Aurél főmagánvádló által emelt vád felett a Körösbükényben 1915. évi január hó 23. napján Buday Zoltán kir. járásbíró, Konstantin Imre jegyzőkönyvvezető, dr. Dénes Jakab ügyvézi megbízott és dr. Popper Elemér főmagánvádló képviselője részvételével megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után következőleg

Hílt. Serák Géza 64 éves, fogycsi születésű, déznai lakos, nőtlen, vagyonos, vádlottat vétkesnek mondja ki az 1914. évi 41. t. c. 2. §-ában ütköző és a 4. §. szerinti büntetendő egy rendbeli becsületsértés vétségében, amelyet az általa követett el, hogy a Déznán 1914. évi december hó 9-án 615. sz. alatt feladott és dr. Grozda Aurélnak Körösbükénybe kézbesített ajánlott levélben a sértettre vonatkozólag azon kitételeket használta: „Ujjabb 12 koronás kliens médiumát illetőleg” — „Maga nekem semmiféle fenyegető levelet ne firkáljon” — és ezért vádlottat a hivatkozott §§-ok alapján a Btk. 91. §-ának felhívásával az 1892. évi 27. t. c. 3. §-ába előírt cszókra fordítandó tizenöt nap alatt végrehajtás terhe mellett a kir. járásbíró vezetésénél fizetendő és behajthatatlanság esetén a Btk. 53. §-ához képest 5. (öt) napi fogságra átváltoltatandó 100. (egyszáz) korona pénzbírságra ítéli. A Bp. 479. 480. §§-ai alapján kötelezi elítelt vádlottat, hogy a kir. államkincstárnak a büntetés végrehajtásával netán felmerülő költségeket a felszámítás közlése után közzéadók módjára vezetendő végrehajtás terhe mellett, továbbá dr. Grozda Aurél sértettnek 35 korona ügyvédi költséget 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett, fizessen meg.

Serák Géza vádlottat az ellene emelt egy rendbeli rágalmazás illetve még egy rendbeli becsületsértés vétségének vádja és következményeinek terhe alóli a Bp. 326. §-ának 1. pontja alapján felmenti. Az ítélet jogerőre emelkedés után az Aradi Közlönyben és Az Újságban való közlés végett sértettnek kiadja, a közlés költsége vádlottat terheli.

Indokok: Dr. Dénes Jakab ügyvézi megbízott a miatt emelt vádat két rendbeli becsületsértés vétsége miatt Serák Géza ellen, mert ez a Déznán 457. és 615. számok alatt feladott és dr. Grozda Aurélnak Körösbükénybe kézbesített két rendbeli különböző időben írt ajánlott levélben azon kifejezéseket használta, ön jól ismeri azt aki valótlan szokott állítani, „Ujjabb 72 koronás kliens médiumát illetőleg” — „Maga nekem semmiféle fenyegető levelet ne firkáljon” — „Maga nagyon jól tudja azt, hogy én a maga iródjába se három nap alatt, se soha be nem teszem a lábomat” — „Visszaautasítom, hogy engem levél firkálásért 2 korona 10 fillér fizetésére felszólítson.” — „A fene kérte magát, nem én, hogy nekem maga pénzért levelet firkálgasson.” — „Nagyon szép dolog volna, ha én minden fistrálsnak unáiban vagy kliens hiányában írt levélért 2 korona 10 fillért fizetnék.” — „Boldog pert szóva a nyakamba” — „Táiban még a zsebóráim is ránehétné” — „Ha maga levelet akar, írhatok, küldhetek olyat melyben Német Elek magát H... Mihálynak titulálta, mikor maga ép öt szorongata” — „Ha pedig mégis írni találna nekem kiötöm, hogy ingyen, akkor arra kérem, hogy vékonyabb papírra, mert ahhoz vagyok szokva.”

Főmagánvádló képviselője egy rendbeli rágalmazás vétségében is kérte vádlottat vétkesnek kimondani, mert ez a 457. sz. ajánlott levélben azt írta sértettnek: „Mennyit vettél ön meg a bohányi részt, mennyit fizettél átiratást illetőket, kérek erre a valóságnak megfelelő választ, mint érdekelt fél.”

Vádlott e miatt büntető jogi felelőségre vonatván beismerte, hogy a fejlentéshez csatolt és dr. Grozda Aurélnak címzett két ajánlott levelet ő írta és küldte el sértettnek, de felmentést kérte előadva, hogy azokban sem rágalmazás, sem becsületsértés nem foglaltatik. A bíróság a vádlott vallomásából, továbbá az A. B. C. D. alatti levélből illetve iratokból azt a tényállást állapította meg, hogy dr. Grozda Aurél sértett a ki Velits Dezsőnek Serák Géza ellen becsületsértés vétsége miatt emelt bíróságnál még 1911. évben indított ügyében Velits Dezsőt képviselte, azt állította a tárgyalás során Serák Gézáról, hogy sikkestásért Budapesten 3 havi szabadság veszítés büntetést szenvedett. E miatt sértett az aradi ügyvédi

kamarának 2596/1913. számú ítéletével írásbeli fedésre ítélték. Ezen eset után sértett több ügyfelet képviselte a vádlottal szemben és a többek között Merkler Izidor megbízottól ügyvédi felszólító levelet írt a vádlottnak és felszólította, hogy Merkler Izidornak 72 korona követelését és 2 korona 10 fillér ügyvédi munkadíjat fizessen meg. Vádlott a követelést jogtalanannak tartva a felszólításban csupán a sértett részéről ellene irányuló bosszantást látott és e fölötti ingerlésében intézte sértettnek a 615. számú ajánlott levelezőlapot. E tényállás alapján vádlottat egy rendbeli becsületsértés vétségében vétkesnek kimondani és megfelelő büntetésre elítélni kellett, mert a levélben foglaltak közül a rendelkező részben idézett kifejezések a sértett névre annak társadalmi állását figyelembe véve lealacsonyítók. Azonban a bíróság a becsületsértés vétségének elkövetésének ezt az alapját nem találja olyannak a mely a törvény 4. §-ának 2. bekezdésében megjelölt feltűnően durva törvényszerű meghatározás fogalmát kimerítené. Nem találta a 4. §. 2. pontját alkalmazhatónak a hivatott törvény 8. §-ának 2. pontjára való utalás mellett sem, mert igaz ugyan, hogy az ügyvéd, mint az ügyvédi kamara tagja ellen elkövetett és különösen megjelölt becsületsértés ezen súlyosabb büntetés fétéllé volna ajánlandó, ám de a jelen esetben ez nem alkalmazható azért mert az a lényeges kellék, hogy a sértés a sértett hivatásának gyakorlására vonatkozzék hiányzik. Az a kellék ugyanis csak állapítható meg ha a kifejezés közvetlenül utal a sértettné valamely hivatása gyakorlására vonatkozó tényére. A büntetés kiszabásánál a bíróság enyhítő körülményül vette figyelembe a felek között hosszú idő óta fennálló ellenséges viszonyt és a vádlottnak tulveves természetét, valamint azt, hogy a szerinte jogosulatlan fizetésre való felszólításban bosszantást látta és e fölött való ingerlésében követte el cselekményét.

A büntetői költségekre vonatkozó rendelkezés az ott felhívott §§-akon alapszik.

A sértett díját a bíróság a kifejtett tevékenység arányában állapította meg.

A bohányi rész vételárának közlése iránti felszólítás sem rágalmazásnak, sem becsületsértésnek a tényálladékat nem foglalja magában.

Rágalmazást nem képez azért, mert ezt a törvény 1. §-a szerint csak tényállással lehet elkövetni, és pedig vagy közvetlenül és kifejezetten valamely bűnvád, vagy ügyelmi eljárás alapját képezhető vagy közmegegyezésnek kivétől tény megjelölésével, vagy pedig oly kifejezésnek használatával, a melyből bárki joggal azt következtethetné, hogy a sértett bizonyos körülmények között erkölcsi szempontból elítélendő irányban eslekedett. A levélben foglalt kérdés ennek a kelléknek hiányával van.

De nem képez ezen kitétel rágalmazást azért sem, mert a hivatott törvényhely szerint, a rágalmazás vétségét megállapító ténynek más, tehát legalább a feleken kívül álló még egy személy előtt kell elkövetnie. Mint-hogy pedig a sértettnek címzett levelezőlapot rajta kívül más jogszáron el nem olvashatja, az a körülmény pedig, hogy valaki a levél tartalmát törvény ellenesen tudja meg, a vádlott terhére nem szolgálhat: a levelező lapon foglalt, de a címzetten kívül vádlott által mással nem közölt kifejezés rágalmazás tényálladékat meg nem állapíthatja. Nem képez a vételár közlése való felhívás becsületsértést sem a fentebbiekre való tekintettel és azért mert vádlottnak az a védekezése, hogy ő erre közlést mint érdekelt fél az érdek társai és ő közötté folyó elszámolás megjelölése végett kért nemcsak meg nem csatoltatott, de a B) alatti bizonyítva is van. Az egy rendbeli becsületsértés vétségében vádlott a már előadottakra való tekintettel és azért nem volt bűnösnek kimondható, mert a 457. sz. ajánlott levelezőlapon foglalt azon panaszolt kitétel „Ön jól ismeri azt aki valótlan szokott állítani” nem a sértettre, hanem a levélben említett harmadik személyre vonatkoznak.

Az ítélet rendelkező részében és fentebb az indoklásban tüzetesen kiemelt kitételeken kívül vádba tett többi kifejezések egyszerű gorombaságok, melyek az 1914. évi 41. t. c. indokló ára figyelemmel a becsületsértés vétségének tényálladékat nem merítik ki.

Körösbükény, 1915. évi január hó 23. napján. Buday Zoltán, kir. járásbíró.

B. 2006—11. 1915. szám.

Ő Felsége a király nevében.

Az aradi kir. törvényszék mint fellebbviteli büntető bíróság rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt Serák Géza ellen indított büntető, amelyben a körösbükényi kir. járásbíró az 1915. évi január hó 23. napján 1914. B. 479—3. szám alatt ítéletet hozott az ügyészégi meg-

bízott és a főmagánvádló képviselője részéről a vádtól eltérő minősítés és a részbeni felmentés miatt továbbá Serák Géza vádlott részéről bűnösségének megállapítása miatt használt és a magánvádló képviselője és a vádlott által írásban is indokolt fellebbezés következtében Nagy József kir. törvényszéki bíró mint elnök, Aknay Andor kir. törvényszéki bíró és dr. Fikler Károly kir. törvényszéki bíró, valamint dr. Wujcsik Dragomir kir. törvényszéki bíró, mint jegyzőkönyvvezető részvételével Gyene Zoltán kir. alügyésznek, mint közvadásznak és dr. Grozda Aurél mint magánvádlónak és Serák Géza szabadlábban levő vádlottnak jelenlétében Aradon 1915. évi július hó 28. napján megtartott nyilvános tárgyaláson vizsgálat alá vette és meghozta a következő

Ítélet: A kir. törvényszék a főmagánvádlónak, Palágyi Terentiené tanu megesketésének elrendelése miatt bejelentett felfolyamodását elutasítja.

Érdeemben: A kir. járásbíró ítéletének nem fellebbezett részét a B. P. 387. §-ának 1. bekezdése (B. P. 555. §.) értelmében nem érinti, fellebbezett részét pedig a B. P. 554. §-ának második bekezdése alapján helyben hagyja mégis az ítélet hírlapi közlésételére vonatkozó részben azzal az eltéréssel, hogy a kir. törvényszék az 1914. XLI. t. c. 28. §-ának illetve az 1914. XIV. t. c. 43. §-a 2. bekezdésének rendelkezéséhez képest elrendeli, hogy Serák Géza vádlott a jogerős első és másodbírli ítéletet indokálva együtt az „Aradi Közlöny” című napilapban az 1914. évi XIV. t. c. 43. §-ának 3. bekezdésében meghatározott jogkövetelmények terhe alatt közzé tesse.

Serák Géza vádlott köteles dr. Grozda Aurél főmagánvádlónak a B. P. 480. §-a értelmében 40 kor. fellebbviteli költséget 15 nap alatt végrehajtás terhével megfizetni.

Indokok: Dr. Grozda Aurél főmagánvádló a kir. törvényszék által elrendelt bizonyítás kiegészítés során a kir. járásbíró által kihallgatott Palágyi Terentiené tanu megesketésének elrendelése miatt felfolyamodást jelentett be.

Mint-hogy a kir. járásbíró és törvényszék megtelelően járt el akkor, midőn Palágyi Terentiené tanu megesketését, — a megesketés mellőzésére törvényes ok fenn nem forogván, — elrendelte, a főmagánvádló felfolyamodását el kellett utasítani.

Érdeemben: A kir. törvényszék a kir. járásbíró ítéletével megállapított tényállást a felhozott bizonyítékok alapján valólag fogadta el.

E tényálláshoz képest a kir. járásbíró helyesen állapította meg a vádlott bűnösségét, törvényszerűen minősítette a vád tárgyává tett bűncselekményt, kellően mérlegelte a súlyosító és enyhítő körülményeket, s így a büntetést a vádlott bűnössége fokának megfelelő mértékben szabta ki, végül helyesen mentette föl a vádlottat a rágalmazás, illetve még egy rendbeli becsületsértés vétségének vádja alól.

Ennélfogva a kir. járásbíró ítéletét helyes indokai alapján helyben kellett hagyni, mégis az ítélet hírlapi közlésételére vonatkozó résznek az ítélet rendelkező részben felhozott törvényszakaszoknak megfelelő helyesbitésével.

Az ítélet egyéb rendelkezései az idézett törvényszakaszokon alapulnak.

Arad, a kir. törvényszék mint büntető fellebbviteli bíróságnak 1915. évi július hó 28. napján tartott üléséből. Nagy József s. k., t. elnök. Dr. Fikler s. k., előadó.

Magyar Remekirókból.

Szép Ilonka.

(Szabadon Vörösmarty után.)

Áll-e még az ősz Peterdi háza?
Él-e még a régi hare fia?
Áll a ház még, bár fogy gazdasága
S teit pohárnál ül az ősz maga...
(A pohárban Borszéki víz vala...)

Kapható Aradon mindenütt.

8431

Halottak napjára ajánlok élő- és művirág
koszorúkat és
: sírcsokrokat:

a legegyszerűbből a legdrágább kivitelben. — Egyben tudatom a n. é. közönséget, hogy Boros Béni-téren levő üzlethelyiségemet be-szüntetem és azt Török Gábor-utca 7. szám alatti kertészeti tele-pemre helyezem át. A nagyérdemű közönség eddig irántam tanusított jóindulatát továbbra is kérve maradok teljes tisztelettel

özv. Laczina Vencelné

Telefon szám 608.

4178

* Az ezen sorok alatt közöltékkért nem vállalunk felelőséget.

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad

693

Losonczy Lajos
órák és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

25374—1915.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a m. kir. belügyminiszter nr 66112—111—1915. számú rendelete alapján a polgármester a levágott ruca és libából származó zsír, hús, máj, hús és egyéb termékeknek legmagasabb eladási árát Aradváros területére további intézkedésig a következőkben állapította meg.

A levágott ruca és libából kikerülő zsír és hús legmagasabb eladási ára egyenlő a város területére megállapított mindenkorli disznózsír árával, vagyis ezidő-
rűnt 6 kor. 80 fillér kg.-rammon.

kint, 1 kiló tepertő 6 kor. 1 kiló máj 7 korona. 1 kiló hús 3.50 kor. 1 libából kikerülő vér 16 fillér. 1 libából kikerülő toll 40 fillér.

Jelen megállapított legmagasabb eladási árak úgy a libavágásával mint ezen felsorolt cikkek árusításával foglalkozóknak helyiségeiben büntetés terhe mellett kifüggesztendők.

Ezen rendelet ellen vétő eladó, vagy vásárló legszigorubban büntetve lesz.

Arad, 1915. október hó 29-én.

Greén Nándor,
főkapitány.

Veszünk

petrezselymet,
sárgarépat,
fejes káposztát,
spenotot
és kelkáposztát.

4252

Wertheimer és Társa, Makó.

Gőz széna- és szalmaprés eladó.

Patent, Klinger export rendszerű, modernül átdolgozva, teljesítőképes. —

Bővebbet:

Hanzer József, Temesvár József-város, Béga balsor 20.

Az alagut

összes előadásaira számozott
jegyek

3211

1 korona 50 fillérért

Koch Dániel cégnél

előre megválthatók.

Cs. és kir. Tartalék és Szükség-tartalék Kórházak Arad.

Hirdetmény.

Az aradi cs. és kir. tartalék és szükség-tartalék kórházak beteg-állományának élelmezési ellátása, versenytárgyalás útján kerül átadásra.

Ajánlattevők — 1 koronás bélyeggel ellátott — folyamodványukat fenti kórház parancsnokságához f. é. november hó 10-ig, illetve 11-ének d. e. 9 órájáig nyujtsák be.

A részletes feltételeket tartalmazó hirdetmény, a temesvári katonai parancsnokság körzetébe tartozó kórházaknál megtekinthető és kívánatra bárkinek az aradi cs. és kir. Tartalék kórházak parancsnoksága által megküldetik.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

32 éves

rozszenvenyes megjelenésű német urlembert, fess hölgy tisztességes ismeretségét keresi. Házasság nincs kizárva. Leveleket „Einsam” jelíggel „Az Est” aradi kiadóhivatalába (Zrínyi-utca) kér. 4242

ALKALMAZÁST NYER.

Komolyabb nő,

ki a német és magyar nyelvet bírja, a háztartási teendőkben is jártas, 2 kis leányos bonyonok felvételre. Cim: Szirmal, Damjanich-utca 14. 4251

Intelligens

gyermekte en özvegy, magános urhoz házvezetőnek ajánlik. Vidékre is elmegy. Szives megkereséseket „Özvegy” jelíggel a kiadóhivatalba kér. 4254

Jó írással bíró

fiatal ember, ki a könyvelésben és gépirásban is jártas, nagyobb vállalatok gyakornoknak jó fizetésű azonnal felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 4239

Aszonnali belépésre

keres az Aradi Kereskedelmi Bank egy fiatalabb megbízható, s kaucióval rendelkező női troléasszolgát. 4222

Ugyes

fiatal segélet keresek vegyes üzlet részére, ki nagy tözsdebe már volt előnyben részesül. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével Bienenstock Márk, Körösbükény küldendők. 4218

Keresünk

egy német jó modoru kisasszonyt gyermekek mellé, a ki legalább 1 évig volt egy helyen és a házi teendőket is elvégzi. Állását azonnal elfoglalhatja. Ajánlatokat „Német” jelíggel az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérjük átadni. 4232

Keresek

azonnali belépésre komoly megbízható ügyes vegyeskereskedő segédet. Ugyanott egy tanuló felvétetik Hirschmann Márknál, Soborsin. 4238

Német leányt

keresek 3 tagu családnhoz, varrás és házi dolog szükséges. Cim a kiadóhivatalban. 4261

Üzletvezető

nőfi divat szakmából 2-3000 kor. biztosítékkal kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 4228

Egyfogatu

bérekcsi, vagy fuvaros szekér naponként egy fuvar elvégzésére hónap száma felvétetik. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligens kisasszony

ki zongorát is tanít, gyermekek mellé ajánlikozik. Szives megkeresések „Nevelőnő” címen a kiadóhivatalba kéretnek.

Intelligens.

4 középiskolát végzett ifju, irnokl vagy bármilyen jobb állást azonnali belépésre keres. Cim a kiadóhivatalban. 4112

Magyar nevelőnő

kifünő bizonyítvánnyal, gyermekek mellé ajánlikozik. Cim: Deák Ferenc u. 88. ajtó 2. 4258

Idősebb

okleveles gyógyszerész alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 4138

Raktárnoknak

vagy pénzeszedőnek ajánlikozik ovadékkal rendelkező 35 éves hadmentes egyén. Cime Linczer, Árpád-tér 5. 4284

KIADÓ LAKÁS.

Apponyi-ut 2. számu

házban májusra egy lakás kiadó. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 4246

Modernül butorozott

2 szoba, konyha, fürdőszoba, gáz-és villanyvilágítással, kiadó Erzsébet királyné-körut 5. Bővebbet Stojkovits fényképésznél, Szabadság-tér. 4245

Bocskó-u. 10 sz.

alatt egy szép két szobás utcai lakás és egy udvari lakás azonnal kiadó. 4257

Öt szobás

uri lakás bérpalotában gőzfűtéssel lifthasználattal májusra kiadó. Ugyanott egy elegánsan butorozott szoba azonnal bérelhető. Lakásnyilvántartási Iroda. 4262

Négyszobás lakás

minden uri kényelemmel ellátva azonnala kiadó. Lakásnyilvántartási Iroda Deák F.-u. 8. Telefon 816. 4568

Szabadság-térhez közel

kiadó november 1-re egy kétszobás modern utcai lakás butorozva vagy üresen, esetleg egy három szobás modern utcai lakás rendkívül olcsó árban. Lakás nyilvántartási Iroda Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816. 4186

Modern

négyszobás. előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

Kétszobás

butorozott lakás konyha használatlaltal is kiadó Varjassy József-u. 18. ajtó 16. 4231

3 szobás

másodemeleti udvari lakás, 1 szoba külön bejáratlaltal, minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt, Petőfi-utca 10. szám alatt azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél.

INGATLAN.

Desseffy u. 9. sz.

161 jövedelmező szép csinos bérház eladó. Bővebbet Orcy-utca 5. I. em. 4249

Eladó ház,

a mai viszonyok mellett is bekebelezett tartozások átvállalásán felül, igen kevés kárpózzsal megvehető. Cim a kiadóhivatalban. 2055

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

fűszerüzlet vitéken kiadó Bővebbet Ifj. Weiss Mór, Wesselényi és Variassy József-u. sarok. 4048

Szatócslület lakással

kiadó. Bővebb felvilágosítás az uradalmi irodában, Uradon. 4247

Egy üzlethelyiség

Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt kiadó. Bővebbet az emeleten. 4255

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Kifünő hangu

pedálos cimbalom, 100 koronáért eladó. Orcy-utca 5 Zoránál. 4250

Réságyat

megvételre keresek. Ajánlatok Khol Mihály ületébe Deák Ferenc-utca 89. 4264

Sárga bagaria,

lack, valamint az összes divatos betétes cipők tisztításához a legjobb szer az „Eos Cream” kapható Aradon kizárólag a Cipő Tözsdeben. 8405

Öltrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 8786

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 240 Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Athelyezés miatt

világos hálószoba és konyhaberendezés eladó Boros Béni-tér 16. a házmesternél. Bővebbet Kápolna-u. 8. Ugyanitt modern hálószobaberendezések eladók. 4162

Házi szappan

2-4-6 éves, táblákba nagyobb mennyiség eladó. Tudakozódni lehet a Cipő Tözsdeben. 4149

Eladó

1 hintó, löszerszám, ekék, boronák stb. Bővebbet Andrassy-tér 6., Verhos-iroda. 4175

KÜLÖNFÉLE.

Váró termek,

kör-termek, megfigyelő állomások fertőtlenítésére legalkalmasabb Carbosavas mosó szappant ajánl Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Arad. Kitevint 8 koronáért. 12

Irógépeket

mielőtt javíttatna, kérjen ajánlatot Schmotzer és Bodnár műszerészektől Perényi-utca 6. Telefon 888. Ugyanott elsőrendű üzemkellékek is legolcsóbb áron. 3175

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Hagymát,

Babot,

Burgonyát,

Káposztát,

Diót,

Kendermagot

és mindennemű gazdasági terméket waggon tételben vásárol és elad 4179

Eisele János

ARAD, Bathyány-utca 10.

1 liter

P
e
t
r
o
l
e
u
m

68 fillér

Hubert József

nél Arad, Szabadság-tér.

Telefon 262. sz.